

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

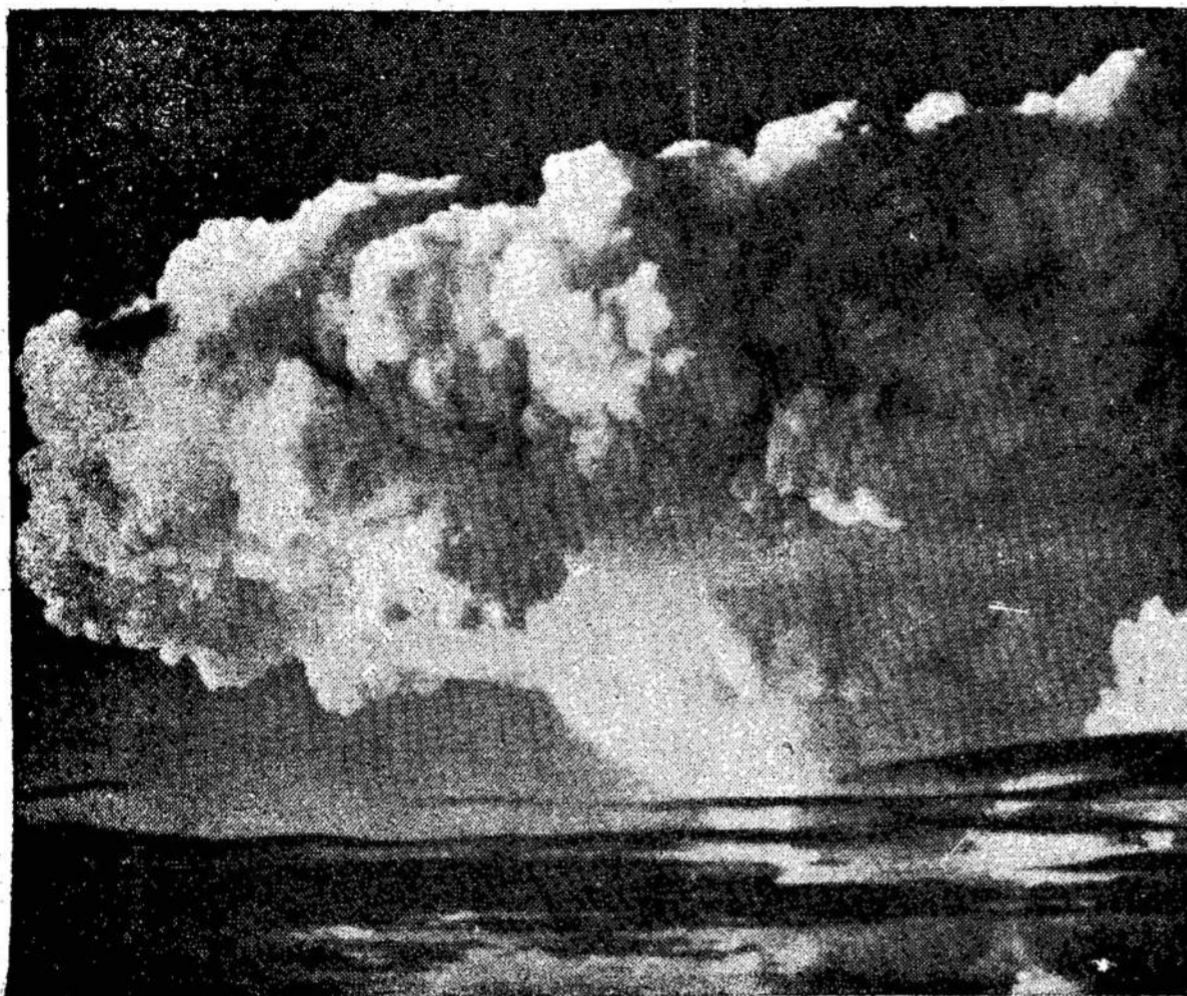
The PEOPLES VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, P. O. Station C. Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada
Authorized as Second Class mail, Post Office Department, Ottawa.

Kaina 10 ct

Nr. 1,179

PENKTADIENIS, (BALANDŽIO (APRIL) 16, 1954, TORONTO, ONTARIO

M E T A I XXIII

Vandenilio bombos po eksplozijos palieka debesį radioaktyvių garų, kurie paskui skrieja pavėjui ir sudaro pa-

vojų gyvybei. Taip Japonijos jūrininkai buvo apdeginti už 80 mylių. Bet esą galima pagaminti vandenilio bombas,

kurių sukeltų dar pavojingesnius radioaktyvius debesis, galinčius nušluoti gyvybę ištisuose kontinentuose.

Britanijos Darbiečiai Prieš JAV Planą Paverst Indo-Kiniją Korėja

LONDON. — Kadangi John Foster Dulles, Juigtinųjų Valstijų valstybės sekretorius, atlėkė į Europą agituoti Angliją, Franciją ir kitas šalis, kad jos sutiktų su Amerikos pasiūlymu imtis bendros akcijos, jeigu kiniečiai duos pagalbą Indo-Kinijos liaudies jėgoms, tai Britanijos darbiečiai sustiprino reikalavimą, kad Churchillas

pasakytų Dullesui, jog Britanija neduos nei vieno vyro, nei vienos kanuolės dėl karo Indo-Kinijoje.

Britanijos darbiečiai priešingi, kad Indo-Kinija būtų paversta kita Korėja.

Londono ir Paryžiaus vyriausybės Dulleso planui pritaria, tik tai jos aiškina, kad toks pareiškimas galėtų sugriauti Genevos konferenciją. Jos norėtų atidėti jį po konferencijos.

Ne vien Europoje reiškiasi opozicija prieš Dulleso planą. Filipinuose prezidentas Mag-saysay negali apsidirbti su opozicija, kuri sako, kad ne Filipinų reikalas, koku keliu nori eiti Indo-Kinija. Aplamai, Azijos tautos nepritaria Amerikai, norinčiai išlaikyti savo naguose Indo-Kiniją kaip koloniją.

Jungtinės Valstijos verčia militarinę pagalbą francūzams Indo-Kinijoje, bet tuo pačiu sykiu nori užkirsti kelią liaudies jėgoms gauti pagalbą iš kitur. O jeigu kuri šalis stos jiems talkon, tai Dulles nori, kad taip, kaip

Korėjos atsitikime, Amerikos sąjungininkės eitų sykiu kariauti.

„Dėl mūsų, sutikti su Amerika atakuoti pačią Kiniją būtų tikra beprotystė,“ pasakė John Streachey, prie darbiečių buvęs karo ministeriu. „Tai būtų karališkas kelias linkui trečio pasaulinio karo, o trečias pasaulinis karas reiškia užtikrintą britų išnaikinimą.“

Jennie Lee, parlamento narė, pareiškė, kad Britanija turi įspėti Dullesą, kad amerikiečiai nustos britų draugystės, jei jie mes A-bombas ant Kinijos.

BRITAI NAUDOS ORLAIVIUS KARE PRIEŠ VIETINIUS

NAIROBI. — Kolonijos valdovai (britai) skelbia, kad nuo dabar bus vedamas pilnas karas prieš taip vadinamus „mau mau“, naudojant net džetinius orlaivius.

Bandymai įkalbėti vietiniams pasiduoti geruoju nepavykė.

Reikia Sulaikyti H-Bombų Eksperimentus

TORONTO. — Kanados Taikos Kongreso Nacionalio Komiteto praplėstas susirinkimas nutarė prarasti taip vadinamą išsigelbėjimo kampaniją. Tuo reikalu jis daro sekantį atsikreipimą į visus kanadiečius:

„Prieš mus stovi baisus pavojus — kiekvienam vyrui, kiekvienai moteriai, kiekvienam vaikui. Kas gali sakyti, kad jis saugus net nuo išbandymo vandenilio bombos, kurios pajėga gali būti padidinta be aprubežiavimų? „

„Kanada privalo veikti. „Bandymai turi būti sulaikyti. „

„H-bombos turi būti uždraustos, su pilnu užtikrinimu, kad niekas negalėtų sulaužyti uždraudimą. „

TSRS Menininkai Atvyksta Kanadon

TORONTO. — Šeši Tarybų Sąjungos menininkai atvyksta Kanadon. Jie išbus čia tris savaites, pasirodydami visoje eilėje Kanados miestų. Pirmas jų pasirodymas bus Massey Hall, Toronte, balandžio 21.

Atvyksta Leonid Kogan, smuikininkas, laimėjęs smuiko kontestą Bruselyje; Profesorius Pavel Serebriakov, pianistas, nusipelnęs Rusų STFR artistas; Elizaveta Chavdar, sopranas, Kijevo Valstybinio Operos ir Baletto Teatro artistė; Artur Frinbergs, bosas, solistas, iš Latvijos TSR Valstybinio Operos ir Baletto teatro; Sofija Golovkina, baletto solistė iš Bolšoj Teatro; Leonid Ždanov, baletto solistas iš Bolšoj Teatro. Su jais dar bus Galina C. Maksimova, akompanistė, ir Vadim N. Nekrasov, perkalbėtojas.

KITAS ŽUVININKŲ LAIVAS RADIOAKTYVUS

Vyriausybės oficialai pranešė, kad kitas žuvininkų laivas, buvęs dar toliau eksplozijos vietos, taipgi radioaktyvus.

„Dabar vyriausia parlamento ir vyriausybės užduotis suvesti tautas krūvon tikslu pašalinti iš pasaulio šį grumojimą. „

„Visi individualai ir organizacijos privalo kelti balsą. „Lai visi vyrai ir moterys, visokių pažiūrų ir tikėjimų, pastato gyvybę pirmoj vietoj. „

„Pasaulis su mumis. Mes sunaikinsime bombas pirma, negu bombos sunaikins mus. „

Dr. Karl Buckthought, Toronto Universiteto fizikos fakulteto profesorius, pasiuntė sekantį laišką D. M. Johnsonui, Kanados nuolatiniam JT atstovui:

„H-bombų bandymai nėra privatiškas reikalas bent kurios šalies, tik tai išbandančios naują ginklą dėl savo arsenalo. Akyvaizdoje vandenilio bombų pajėgumo, atominis karas gali duoti ne pergalę vienai ar kitai pusei, bet neišvengiamą sunaikinimą pasaulio civilizacijos. „

Dr. Buckthought sako, kad H-bombų eksplozijos gali užnuodyti radioaktyvumu orą keliems tūkstančiams metų. Išeksplodavimas H-bombos tarp 500 ir 1,000 tonų, sako jis, gali užteršti žemės orą iki pavojingo laipsnio žmonių gyvybei. O tokią bombą esą galima pasigaminti.

Tarybų Sąjunga Stovinti Aukščiau

BERLYNAS. — Rytinės Vokietijos radijas sako, kad Tarybų Sąjunga jau turinti tokią vandenilio bombą, kurią galima toli nunešti orlaiviu. Amerika tuo tarpu gali nugabenti tik tai laivu.

Tarybinėi H-bombai išsproginti nereikalinga atominė bomba, kai tuo tarpu amerikiečių H-bomba padegama su atominė bomba.

Pagal Rytinės Vokietijos radiją, tai Tarybų Sąjungos mokslininkai toli pralenkę amerikiečius H-bombų klausimu.

Tarybų Sąjunga tačiau sutinka, kad atominiai ginklai būtų uždrausti.

Krikščionys Neteko Kontrolės Belgijoje

BRUSELIS, Belgija. — Belgijos krikščionys demokratams smarkiai pralaimėjo rinkimuose į parlamentą. Jie netenka kontrolės, kurią turėjo per keletą metų.

Krikščionys demokratai turės 94 vietas (neteko 14 vietų), socialistai 86 (laimėjo 9 vietas), liberalai 25 (laimėjo 5), komunistai 5 (neteko 2) ir kitos dvi mažos partijos po vieną.

Socialistų priešakyje yra gerai žinomas P. H. Spaak.

Pasidairius po Kanadą

Kanados Taikos Kongreso Nacionalis Komitetas turėjo praplėstą susirinkimą balandžio pradžioj, kuriame svarstė naujai iškilantį pavojų ryšium su vandenilio bombų eksplozijomis. Po susirinkimo jis išleido atsikreipimą į visuomenę.

Atsikreipime jis šaukia visus kanadiečius kelti protestą prieš tuos eksperimentus, nes jie sudaro pavojų žmonių gyvybei.

Nuodingos dulkės, kurias vėjas gali nunešti labai toli, gali pražudyti daugelį žmonių.

Jis sako, kad dabar reikėtų kovoti iš visų jėgų, kad būtų išvengta vandenilio bombų vartojimas būdams, kurie būtų visiems organizacijoms, visiems pavieniams.

—o—

Progresyvos Darbo Partijos lyderis Tim Buck kritikuoja naują finansų ministro Abbotto biudžetą pažymėdamas, kad jis visai ignoruoja susidarusią krizę Kanados ekonomijoje, ir kad jo biudžetas atidaro duris Amerikos gaminiams dar didesniu mostu plaukti Kanadon.

Abbott net neužsiminė apie industriją, kurios labai smunka, viešai pareiškęs, kad nėra reikalo gilintis į Kanados ekonomijos padėtį.

Net konservatyviška spauda pasijuokė iš taksų numušimo ant 40 milijonų dolerių. Taksai sumažinami ant visai nereikšmingų gaminių.

Virš Moose Jaw, Sask., susikūlė du orlaiviai, vienas keleivinis, o kitas karinis, ko pasekoje žuvo 37 asmenys.

Ore rodos daug vietos, bet buvo jau 21 didelė orlaivių pasitaiko susidurti ir ore.

Kanadoje nuo 1941 metų nelaimė, kurių metu žuvo 432 asmenys. Tame skaičiuje yra du amerikiečių orlaiviai, sudužę Kanadoje.

Kanados prekyba 1953 metais turėjo \$467,000,000. nuostolio. O 1952 metais turėjo \$157,000,000 perviršiaus. Tas rodo, kad per metus nusmuko ant \$624,000,000.

Šiemet prekyba gerėjanti, bet dar sunku pasakyti, kaip ji versis, ištiesus metus.

Tribunė raportuoja, kad Progresyvos Darbo Partijos konvencijoj buvo du broliški delegatai iš Lotynų Amerikos — Mario Silva Jonama iš Guatemalos ir Manuel Terrazas iš Meksikos.

Idomų dalykų papasakojo Jonama apie Guatemalą. Tėnai liaudies fronto vyriausybė eksproprijavusi 140,000

akrų žemės. Iš to skaičiaus 150,000 akrų buvo paimta iš amerikiečių kompanijos, U.S. United Fruit Co.

Nusavinta žemė buvo išdalyta bežemiams.

Ne veltui Dulles reikalauja bendro fronto prieš "komunizmą" Pietų Amerikoje.

Saskatchewanos parlamentas priėmė rezoliuciją, reikalaujančią uždrausti atominius pabūklus. Rezoliucija

—o—

Parlamentas taipgi ragina, kad Kanados vyriausybė de-

Kanados Moterų Kongreso Nacionalis Komitetas pasiuntė St. Laurento vyriausybei reikalavimą, kad ji pasisakytų prieš tolimesnį atominių ginklų banąymą Pacifike.

Jis taipgi ragina visas moteris subrusti ir reikalauti jų pabūklų uždraudimo.

Kanadietis

Siuvėjų Naujienos

padėjo Karolin Akmenį

Balandžio 2 dieną Montreale siuvėjai atžymėjo istorinį įvykį — padėjo kertinį akmenį dėl unijos namo, kurs bus trijų aukštų. Pirmame aukšte bus salė, kurioje tilps 500 žmonių, o kitos mažesnės. Antrame aukšte bus ofisai. Trečiame aukšte bus sveikatos apsaugos skyrius.

Namas pradėtas statyti. Jis statomas ant Plateau St. ir Jeanne Mance St. kampo. Siuvėjai yra pasižadėję aukoti pusės dienos uždarbį kiekvieni metai, kol namas bus išmokėtas. Tai yra moterų paltų, suknelių ir rankdarbių skyriai.

Namo pastatymas ir įrengimas daug kainuos, tad reiks ilgai mokėti, bet bus gražus unijos namas.

Kertinio akmens padėjimo ceremonijose dalyvavo visa eilė žymių žmonių. Buvo skelbta, kad Montreale majoras C. Houde dalyvaus, bet jo vietoj dalyvavo Mr. Siglere. Jis pasakė sveikinimo kalbą už majorą. Buvo keista klausyti sveikinimų nuo samdytojų, su kuriais unija veda ginčus dėl darbo sąlygų ir atlyginimo. Jų atstovai linkėjo unijai augti ir bujoti. 20 metų atgal samdytojai nei artyn nesileido unijų organizatorių. Pasamdydavo o mušeikas, sumušdavo organizatorius, išpirkdavo arešto varantus, sumesdavo į kalėjimus.

Organizuotų darbininkų vienybė ir pastangos žymiai sušvelnino juos. Dabar jie nebėgi ignoruoti unijos.

Konferencija

Balandžio pirmomis dienomis Montreale įvyko ILGWU koordinacinė konferencija, kurioje dalyvavo delegatai iš Vancouver, Winnipeg, Toronto ir Montreale. Bendrai delegatai atstovavo 14,478 narius, moteriškų rūbų siuvėjus.

Buvo išduoti raportai iš atskirų miestų ir skirtingų skyrių. Paaiškėjo, kad 1953 metais darbas ant moteriškų rūbų žymiai sumažėjo. Daro-

tų pastangas, kad didžiosios jėgos sustotų gaminusios atominius ginklus, buvo priimta kovo 30 dieną.

Parlamentas taipgi ragina, kad Kanados vyriausybė de-

Kanados Moterų Kongreso Nacionalis Komitetas pasiuntė St. Laurento vyriausybei reikalavimą, kad ji pasisakytų prieš tolimesnį atominių ginklų banąymą Pacifike.

Jis taipgi ragina visas moteris subrusti ir reikalauti jų pabūklų uždraudimo.

Kanadietis

ma išvada, kad to priežastimi buvo sumažėjimas darbų kitose industrijose. Prie to, daug prisideda ir iš Amerikos importuoti drabužiai. Dress Manufacturers Guild taip pat susirūpinusi dėl importuojamų suknelių iš Amerikos. Keletas didžiųjų krautuvų užima puslapius dienraščiuose garsinimais išpardavimų nupiginta kaina importuotų drabužių. Unijos vadovybė nutarė vesti kovą prieš pigių prekių importą iš JV. Buvo reikalauta, kad Kanados vyriausybė atnaujintų Anti-Dumping Akto sekciją 18, kuri buvo panaikinta keletą metų atgal. Unijos vadovybė lankėsi pas keleto didžiųjų krautuvų viršininkus, aiškindama, kad pavojus taip pat ir krautuvėms dėl tokių amerikinių prekių garsinimų. Unijos lyderiai tarėsi su vyriausybės nariais, įskaitant finansų ir apsigynimo ministerius. Pasitarimuose dalyvavo ir siuvyklų atstovai. To viso pasekoje padėtis kiek pasitaisė, bet ne visai.

Rūpinasi Sveikata

Unijos rūpinasi ne tik darbo sąlygomis ir uždarbiais, bet ir kitais reikalais. Pavyzdžiui, sveikatos reikalais. Čia paduosiu trumpą sutrauką iš Toronto suknelių siuvėjų skyriaus laimėjimų sveikatos klausimu.

Skyrius turėjo verstina krūtinės X-Ray patikrinimą. Buvo surasti 3 rimti ligoniai. Jie dabar randasi ligoninėje. Unija parūpino veltui gydytojus dėl fizinio sveikatos patikrinimo. Buvo surastą narių su įvairiomis ligomis, kurie buvo pasiūsti pas specialistus. Tam tikslui buvo sumokėta iš sveikatos fondo \$3,750.50.

Iš sveikatos fondo mokama susirgusiems nariams po \$14.00 į savaitę per 15 savaičių per metus laiko. Taipgi moka po \$6.50 į dieną per 28 dienas, jeigu narys turi gulėti ligoninėje. Į šį fondą nariai moka po ¼ cento nuo dolerio, o samdytojai po 1

(Pabaiga ant 8 pusl.)

Gera Proga Įsigyti Šias Naudingas ir Įdomias Knygas

POPIEŽIAI IR LIETUVIŲ TAUTA. Parašė prof. Povilas Pakarklis. Knygoje išdėstoma: Popiežių vaidmuo; jų žygiai; lietuvių kova prieš kryžiuočius. Knyga turi 255 puslapius. Kaina \$1.50.

GAMTA IR ŽMONĖS. Parašė M. Ilinas. Labai aiškiai išdėsto gamtą ir kaip žmonės ją pasikinkė savo naudai. 320 puslapių. Kaina \$1.00.

VIDURAMZIŲ ISTORIJA. Redagavo prof. E. A. Kosminskis. 304 puslapiai. Kaina \$1.00.

ŽMOGUS IR MASINA. Sutaisė Jonas Kaškaitis. Knyga gausiai iliustruota, suteikia davinį apie technikos išvystymą ir to reikšmę žmonijai. Kaina \$1.00.

ALIEJUS. Parašė Upton Sinclair. Tai vienas iš įdomiausių jo romanų. 800 puslapių. Kietais viršais. Kaina \$2.00.

AMERIKOS DEMOKRATIJOS STEIGĖJAI. Parašė visa eilė autorių. Sužinok, kas buvo Washingtonas, Thomas Jeffersonas, Lincolnas, Tadas Kosciūško, Pulaski ir kiti žymūs žmonės. 364 puslapiai. Kaina \$1.00.

PETRO CVIRKOS APYSAKOS. Aprašoma nuo baudžiamos iki šių dienų svarbiausi įvykiai. Knyga turi 300 puslapių. Kaina \$1.50.

TARYBŲ GALYBĖ. Parašė Kanterburio dekanas Dr. H. Johnson. Knyga parašyta karo laiku apie tarybinę tvarką. 224 puslapių. Kaina 75 centai.

Liudviko Bonaparto Briumerio Aštuonioliktoji ir Naminis Karas Prancūzijoje. Kietais aparais, 360 puslapių. Kaina \$1.50. Parašė Karolis Marksas.

POVILAS JURKA. Parašė R. Mizara. Apysaka iš Amerikos žmonių bei Amerikoje gyvenančių lietuvių gyvenimo. 318 puslapių. Kaina \$1.00.

SENO VINCO RASTAI. Telpa 10 apysakų iš Amerikos žmonių gyvenimo. 450 puslapių. Kietais viršais. Kaina \$1.50.

Kaip ir Seratvėje Būti Jaunam. Parašė Dr. J. J. Kaškiaučius. Naudinga knyga sveikatos klausimu, ypatinai dėl senesnio amžiaus žmonių. Kaina 65 ct.

Lietuvių Tautos Atbudimo Pionieriai. Parašė Dr. A. Petrika apie veiklą Dr. Kudirkos, P. Višinskio, Petkevičiūtės, J. Biliūno, Žemaitės, Lazdynų Pelėdos, Šatrijos Raganos. Knyga svarbi, su paveikslais. 320 puslapių. Kaina \$1.00.

UKANOS. Parašė M. Rasoda-Mizara. Apysaka iš Amerikos lietuvių gyvenimo. 342 puslapių. Kaina \$1.00.

PAVASARIO GODOS. Eilių rinkinys. Parašė vienas iš buvusių žymiausių Amerikos lietuvių poetų Stasys Jasilionis. Joje telpa apie 300 eilių bei dainų. 256 puslapių. Kaina \$1.00.

Argentina ir Ten Gyvenanti Lietuviai. Parašė R. Mizara, kuris gyveno Pietų Amerikoje. Knygoje rasite informacijų ir apie kitas Pietų Amerikos šalis. 190 puslapių. Kaina \$1.00.

Pirmoji Lietuvos Sovietų Valdžia. Parašė V. Mickevičius-Kapsukas. Knygoje aprašoma 1918-1919 metų Lietuvos žmonių kovos už laisvę. Su paveikslais. 240 puslapių. Kaina \$1.00.

PRISIKELUSI LIETUVA. Parašė A. Bimba, kuris lankėsi po karo Lietuvoj. Knyga 222 puslapių. Kaina \$1.00.

Kelias į Naują Gyvenimą. Parašė A. Bimba. Faktai apie Amerikos žmonių gyvenimą. 224 puslapiai. Kaina \$1.00.

SAULETOJ ISPANIJOS. Parašė Edvardas Zdanaukas. Jo atsiminimai iš karo su Franko fašistais. 156 puslapiai. Kaina 50 centų.

Su užsakymu prašome prisiūsti ir mokėti. Persiuntimą mes apmokame.

LED Kanados Veikiantis Komitetas
P. O. Sta. C., Box 1007 Toronto 3, Ont.

TARYBŲ LIETUVOJ

Liaudies Artistas

J. KAROSAS

1905 metai. Įsisiūbavusi revoliucijos banga nuriedėjo per visą plačiąją šalį, sužadindama ir caro patvaldytės engiamas tautas pakilti Maskvos ir Petrogrado darbininkų pavyzdžiu į kovą už laisvę. Revoliuciniai įvykiai išliepsnojo Lietuvos miestuose bei kaimuose.

Tuo metu Trakuose gyveno dvidešimties metų jaunuolis, gyvo ir linksmo būdo, neišsenkamos energijos, jaunimo ir senimo tarpe ypačiai mėgiamas kaip geras dainininkas. Tai buvo Kipras Petrauskas, kuriam meilę muzikai ir dainai iš jaunystės dienų įdiegė jo tėvas, stalius, vienas iš daugelio liaudies talentų. Senasis Jonas Petrauskas, nepaisant tuometinių sunkių sąlygų, kaip įmanydamas mokė savo vaikus — Miką ir Kiprą — muzikos. Pamėgęs muziką, jaunas Kipras atsidavė jai visa savo jaunuoliška siela. Kai vyresnysis jo brolis Mikas persikėlė iš Petrauskų giminės — švenčionių apskritys Keizių-Čeikinės kaimo — į Vilnių, kartu su juo išvyksta ir Kipras, kad pradėtų lankyti mokyklą, o ypačiai mokytis dainavimo pas vyresnįjį brolį. Būdamas Vilniuje Kipras Petrauskas su nepaprastu užsidegimu klausosi atvykusios gastrolių operos, žavisi muzika, o ypačiai dainavimu. Opera jam padaro gilų įspūdį, sukeldama jaunuoliškas svajones, kurios tuomet jam atrodė nepasiekiamos. Gyvenimo verčiamas, Kipras Petrauskas persikelia į Trakus. Čia jis su būdinga jam energija imasi darbo organizuoti choras, mokytį jaunimą gražiai ir sutartinai dainuoti. O kai Trakų apskritį pasiekia revoliuciniai įvykiai, Kipras Petrauskas sako aistringas kalbas mitinguose, platina lapelius, Zandarai jį, kaip ir daugelį kitų, pasodina į kalėjimą.

1905 metų revoliucija pralaužė pirmuosius ledus. Rusų darbininkų klasės revoliucinio pakilimo spaudžiamas, caras buvo priverstas daryti nuolaidas. Maskvos, Petrogrado, Odesos, Baku darbininkų kova nulėmė, kad buvo panaikintas spaudos draudimas Lietuvoje, suteiktos laisvės rengti susirinkimus, organizuoti vakarus ir t. t.

Ir štai 1906 metų rudenį Vilniaus miesto salėje (dabar Valstybinė filharmonija) buvo pastatyta pirmoji lietuviška opera, kuriai muziką

sukūrė Mikas Petrauskas.

— Tai buvo pirmasis debiutas, — pasakoja K. Petrauskas, — aš tuomet atlikau Birutės vyresniojo brolio vaidmenį. Bet kartu noriu pažymėti, jog šios operos pastatyme daugiausia dalyvavo liaudis. Kiek meilės ir triūso parodė tuometinio Trakų apskrities Onškio valsčiaus Dusmenų parapijos jaunimas, pindamas šiaudines skrybėles, vyžas 50 dalyvių, skolindamas liemenes juostas ir kt. Liaudies pastangų dėka buvo pastatyta ši opera.

Po šios operos muzikinė visuomenė surenka lėšas pasiūsti jauną dainininką mokytį į Petrogradą, kur 1907 m. sausio mėn. buvo priimtas į konservatoriją.

— Tai neužmiršamos dienos mano gyvenime, — prisimena drg. Petrauskas. — Netrukus mane atleido nuo mokesčio už mokslą, davė stipendiją. Manimi rūpinosi vienas iš "galingojo sambūrio" dalyvių, garsusis kompozitorius Glazunovas, tuomet vadovavęs visam konservatorijos darbui. Dainavimo meno pagrindų mane mokė prof. Gabelis, scenos ir vaidybos meno mokė O. Paleček ir kt. Aš patekau į didžiųjų menininkų tarpą, kurie man siekė įdiegti geriausias rusų klasikinio meno tradicijas. Petrogrado konservatorijai esu labai daug dėkingas.

1909 metais vilnietis kompozitorius K. Galkauskas, baigęs Petrogrado konservatoriją, Vilniuje pastato savo operą pagal Puškino "Čigonus", kurioje Kipras Petrauskas atlieka pagrindinį vaidmenį.

Konservatorijos išleidžiamuosiuose egzaminuose Kipras Petrauskas su dideliu pasisekimu dainuoja "Fausto" operoje, o netrukus debiutuoja ir garsiajame Marijos teatre (dabar Leningrado Kirovo vardo operos ir baleto teatras) operoje "Romeo ir Julija". 1911 m. gegužės mėn. jis priimtas "bandomajam sezonui" į Marijos teatrą, o jau rugsėjo mėn. po spektaklio "Rigoletto" tampa nuolatinio teatro dainininku.

K. Petrauskas prisimena savo susitikimus su Šaliapinu. — Jis man suteikė labai didelę menišką paramą, pradėjau kitaip žiūrėti į meną, į savo darbą scenoje. Šaliapinas buvo man mokytojas ir draugas. Aš jį visuomet atsimenu šiltai, nuoširdžiai.

1920 metais K. Petrauskas

grįžta į Lietuvą, kur visą savo energiją, įgytą nepaprastai didelį patyrimą ir sugebėjimus paskyrė lietuviškos operos organizavimui. Jis rūpinasi jaunaisiais operos kadrais, moko juos sceninio meistriškumo. Kipras Petrauskas atlieka pagrindinius vaidmenis ištisoje eilėje rusų klasikų, o taip pat ir Vakarų klasikų operų. Jis daug prisideda prie lietuviškų liaudies dainų išpopuliarinimo. Su dideliu pasisekimu dainininkas atlieka koncertinį turinėlį Berlyne, Paryžiuje, Milano "Skaloje", eilės Pietų Amerikos valstybių sostinėse.

Išauklėtas rusų klasikinės muzikos tradicijose K. Petrauskas jungė savyje didelio menininko ir piliečio savybes. Kai į Kauną gastrolėms atvyko Šaliapinas, K. Petrauskas "Fausto" operoje atsakomojoje arijoje sudainavo rusiškai. Tai sukėlė buržuazinių nacionalistų tarpe pasipiktinimą ir net grasinimus. Tačiau K. Petrauskas to nepabūgo, parodęs fašistinio režimo sąlygomis savo pagarbą ir draugystę rusų menui, rusų kultūrai. Ši meilė realistiniam, liaudiniam rusų menui yra būdingas K. Petrausko visos kūrybos bruožas. Jis visuomet dėjo pastangas mokytį jaunąją Lietuvos menininkų kartą branginti pažangias rusų meno tradicijas.

Tarybų valdžios atkūrimą Lietuvoje K. Petrauskas kartu su visais menininkais pasitiko džiaugsmingai. Jis sukuria vyriausiąjį vaidmenį Dzeržinskio operoje "Tykūsis Donas", atlieka pagrindinius vaidmenis ir eilėje kitų operų.

Vokiškosios okupacijos metais K. Petrauskas priverstas gyventi kaime. Kai nustojo lietuvišką žemę mindžioję hitleriniai grobikai, K. Petrauskas grįžta iš kaimo į Kauno teatrą ir pirmąjam po išvadavimo lietuviškos operos "Gražina" spektaklyje dainuoja vyriausiąją partiją. Tarybinis žiurovas karštai ir su džiaugsmu sutinka mylimojo dainininko grįžimą į sceną.

1945 metais Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumas už įžymius nuopelnus vystant lietuvišką kultūrą suteikia Kiprui Petrauskui Lietuvos TSR nusipelnusio artisto vardą. Tarybinė vyriausybė apdovanoja jį Darbo Raudonosios vėliavos ordinu. 1946 metais Kipras Petrauskas išrenkamas TSR-S Aukščiausiosios Tarybos deputatu. Kiprui Petrauskui suteikiamas garbingas Stalininės premijos laureato vardas.

Su meile perteikia Kipras Petrauskas savo gausias žinias ir didį patyrimą jaunajai kartai. Beveik prieš pusę amžiaus Kipras Petrauskas debiutavo pirmojoje lietuviš-

koje operoje, o šiandien jo mokinė — Saulevičiūtė lietuvių literatūros ir meno dekadados metu Maskvoje atlieka pagrindinį vaidmenį pirmojoje tarybinėje lietuviškoje operoje "Marytė", kuriai muziką parašė A. Račiūnas. Jis su neslepiamu jautrumu pasakoja, kad jo mokinys Adamkevičius, dabar jau kaip jaunas artistas, dainuoja tame pačiame Leningrado teatre, kur išaugo ir suklestėjo Kipro Petrausko talentas. Jis džiaugiasi savo mokiniais Muraška, Rubeckiu, Misiūraite ir eile kitų, kuriems Tarybų valdžia sudarė visas sąlygas augti ir tobulėti.

— Kol aš dar jėgų turiu, mano pareiga padėti paruošti kadrus, — sako K. Petrauskas.

O jėgų dar jam netrūksta. Nors sidabro garbanos dengia menininko galvą ir jis nebeužilgo minės savo septyniadešimtmetį, bet kai tik vėl užsimezga kalba apie teatrą, Kipro Petrausko akyse suliepsnoja kūrybinė aistra ir polėkiai. Jis džiaugiasi tarybinio gyvenimo pasiekimais, jaunatviškai kalba apie naujų operos ir baleto rūmų statybą, kuriuose jo išugdyma karta parodys liaudžiai savo sugebėjimus ir talentus.

Šiandien Kipras Petrauskas, kartu su kitais lietuvių literatūros ir meno dekadados dalyviais Maskvoje sėkmingai demonstruoja maskviečiams lietuviškojo operos meno pasiekimus.

— Nuo Baltijos ir Nemuno krantų, — pasakė drg. K. Petrauskas atidarant dekadą, — mes atvežėme į mūsų brangiąją Maskvą nuoširdžiausius Lietuvos darbo žmonių sveikinimus. Mūsų susitikimas yra dar vienas ryškus tarybinių tautų draugystės pasireiškimas, jis demonstruoja lietuvių ir rusų kultūrų bendradarbiavimą. Kol kas kuklūs yra mūsų pasiekimai, bet mes tikimės, kad rusų tauta padės mums nugalėti sunkumus ir kliūtis, paskatins naujiems kūrybiniam laimėjimams.

Kipras Petrauskas — įžymus mūsų menininkas, yra kilęs iš liaudies. Komunistų partija ir Tarybinė vyriausybė suteikė jam visos mūsų šalies liaudies artisto vardą. Lietuvos liaudis išreiškė jam didį pasitikėjimą, norėdama matyti Kiprą Petrauską TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatu. Savo darbu, savo sugebėjimais jis garbingai nusipelnė liaudies pasitikėjimą ir meilę.

Baldų Komplektai

Vilniaus artelė "Lignum" pradėjo masinę miegamojo kambario baldų komplektų gamybą. Į komplektą įeina amžiaus Kipras Petrauskas debiutavo pirmojoje lietuviš-

Lietuvių Literatūros Ir Meno Dekadai Pasibaigus

Su nauju pakilimu į darbą sugrįžo Tarybų Lietuvos literatūros ir meno darbuotojai — lietuvių literatūros ir meno dekadados Maskvoje dalyviai.

LTSR Operos ir baleto bei dramos teatruose vyksta dekadiniai spektakliai. Žiūrovai scenoje išvysta "Kuni-gaikštį Igorį", "Marytę", "Ant marių kranto", "Marchią" ir kitus spektaklius, sėkmingai demonstruos Tarybų šalies sostinės darbo žmonėms.

LTSR Tarybinių rašytojų sąjungoje šiomis dienomis rašytojai — dekadados dalyviai pasidalino savo įspūdžiais. Kalbėję rašytojai J. Šimkus, T. Tilvytis, M. Sluckis ir kiti papasakojo apie didžiulę literatūros ir meno dekadados reikšmę toliau vystant tarybinę lietuvių kultūrą.

Rašytojai, pasiskirstę penkiomis brigadomis, išvyko į respublikos rajonus supažindinti darbo žmones su dekada Maskvoje. Jie aplankys keliasdešimt rajonų, kur suruoš literatūrinius vakarus.

Naujas Gyvenimas Jūzintuose

Jūzintų miestelis Dusetų rajone skaitėsi vienu iš apleistų senosios Lietuvos kampelių. Maža krautuvėlė ir pradinė mokykla — tai ir visos "įstaigos", kurios tada buvo kaime.

Visiškai kitą vaizdą įgavo miestelis tarybinės valdžios metais. Dabar čia veikia klubas-skaitykla, kultūros namai, biblioteka, dviejų gydytojų aptarnaujama ambulatorija. Apie 300 kolūkiečių vaikų mokosi vidurinėje mokykloje.

Jūzintų apylinkės valstiečiai susijungė į "Paryžiaus Komunos" kolūkį. Šis kolūkis yra pats stambiausias Dusetų rajone. Sunkiausiai darbui čia atliekami su Dusetų MTS mechanizatorių pagalba. Praėjusiais metais kolūkiečių namuose buvo įvestas elektros apšvietimas. Dabartiniu metu numatoma gyvulininkystės fermų elektrifikacija.

Daugelio kolūkiečių vaikai mokosi respublikos aukštosios mokslo įstaigose. Jie taps inžinieriais, gydytojais, dėstytojais.

veidrodžiu ir kėdutė. Baldai dailių formų ir patogūs. Be to, jiems grožio suteikia ir pats faneravimas tamsi arba šviesi ažuolo fanera, kombinuota su masogani medžio fanera.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRASTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusei metų \$1.50
Visur kitur metams \$3.50; pusei metų \$1.75

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: **EMpire 6-4358**

BAISUS AMERIKIEČIŲ PASIMOJIMAS

Jungtinių Valstijų valstybės sekretorius J. F. Dulles siūlo visoms vakarinėms jėgoms bendru frontu įspėti kiniečius ir kitus, kad jų pagalba Indo-Kinijos liaudžiai gali užtraukti kerštą. Prezidentas Eisenhoweras pareiškė, kad "laisvasis" pasaulis negali leisti "komunistams" laimėti daugiau Azijoje. Vienu žodžiu, Amerika ryžtasi palaikyti padėtį Azijoje tokią, kokia ji yra. Ir ką tas reiškia?

Kaip žinome, po praėjusio karo pasiluosavo Indija, Indonezija, kurios buvo anglų ir olandų kolonijos. Burmų, Malajuose ir Indo-Kinijoje liaudis nesugebėjo laimėti tuojaus, Kolonijiniai valdonai pasiryžo neleisti toms šalims išgyti nepriklausomybę. To pasekoj tenai išsivystė keivos. Indo-Kinijoje francūzai turi didžiausią armiją, bet ir to neužtenka. Dabar amerikiečiai įsitraukia.

Amerikiečių grumojimai atominėmis bombomis tiems, kurie bent kokią paramą duos laisvės siekiančioms kolonijoms, yra labai baisūs pasimojimais. Tai pasimojimais palaikyti tas tautas svetimų kolonistų vergijoj. Daugiau niekas.

Amerika pati kariavo su angliais už savo nepriklausomybę. Ji tą visa užmiršo. Dabar savo galybe grumojama tiems, kurie nori tautinės laisvės.

VĖL APIE TĄ KONTROLĘ

Pakilus reikalavimams, kad atominės bombos būtų uždraustos, vėl pasirodo reikalavimai kontroliuoti atominę medžiagą. Tai sena pasaka. Tai imperialistų sąmokslas pasiglemžti į savo rankas viso pasaulio atominę energiją. Tuomet jau niekas negalėtų nei išsižioti prieš jų galią.

Atominės medžiagos kontrolė pasauliniu mastu neįmanoma. Tai reikštų, kad Amerika, turėdama užtektinai satelitų, galėtų būti uranijaus savininkė visame pasaulyje. Tas nebus galima įgyvendinti.

Bet galima susitarti panaikinti esančias bombas, negaminti daugiau, o kad šis susitarimas būtų vykdomas, įvesti tarptautinę inspekciją, kuri tėtų, ar bent kuri šalis nelaužo sutarties. Tuomet visos kitos galėtų imtis priemonių prieš kaltininkę.

Net ir tokia kontrolė nėra svarbus dalykas. Jeigu tautos geruoju nesilaikys savo susitarimo, tai tuomet kontrolė ar inspekcija bus neįmanoma. Tada jau jėga bus pamatinis įstatymas.

Taika pasaulyje gali būti pastovi ir tikra taika tik tuomet, kada tautos susitars, bendradarbiaus, ves prekybą. Jei to negalės pasiekti, tuomet nuo karo sulaukys tikrai baimė, o labiausiai — žmonių opozicija karui.

GRŪDA REIKIA SETI

Grūdas, kad ir geriausias, naudos neneša, jei jis guli sandelyje. Taip yra ir su visais kitais gerais dalykais. Pavyzdžiui, gera knyga yra bevertė, jei ji guli, niekas jos neskaito.

Lietuvių Literatūros Draugijos užsibrėžimas yra leisti geras knygas. Bet ir to neužtenka. Reikia jas skleisti tarp žmonių. Tad narių pareiga sulyg išgalės darbuotis, kad šios organizacijos apšvieta būtų skleidžiama tarp lietuvių.

LLD Kanados Veikiantis Komitetas skelbia apšvietos mėnesį gegužės mėnesį. Bet jis tik tuomet bus vaisingas, kuomet nariai darbuosis, stengsis nors po vieną knygą parduoti, nors po vieną nenarį pakalbinti įstoti į draugiją.

Kultūringas darbas yra nelengvas. Gerus dalykus žmonės priima daug sunkiau, negu blogus. Pakviesk žmones į paskaitą — nedaug ateis. Pakviesk į balių su gėrimais — bus visai kas kita. Žmogus išleis dešimkę ant gėrimo, bet jis išprakaituos, kol atsinaujins laikraštį. Tai faktai. Štai kodėl apšvietos skleidėjams daug sunkaus darbo. Bet verta jį dirbti.

KAS NAUJO PASAULYJE

Jungtinių Valstijų Atominės Komisijos pirmininkas Lewis Strauss pranešė, kad Jungtinės Valstijos gamina ir krauna sandėliuose vandenilio bombas (H-bombas).

Jis sako, kad prezidentas Eisenhower įsakęs gaminti jas masiniai.

Amerika norinti būti priešakyje visų "agresorių" su atominiais pabūklais. Tačiau ji negaminsianti didesnių bombų.

Toks tai Amerikos atsakymas į reikalavimus po visą pasaulį, kad nebūtų gaminamos vandenilio bombos.

Du Jungtinių Valstijų senatoriai prasitarė, kad Jungtinės Valstijos gal sūps į Indo-Kiniją laivyno ir oro vienuotes. Vienas iš jų pridėjo: "Man išrodo, kad mes kaip ir kare tenai."

Senatorius Pat McCarran, demokratas iš Nev., pasakė: "Jeigu mes sūpsime laivyno ir oro jėgas dabar, tai Kinijos komunistai ateis su savo jėgomis, o aš nematau, kaip mes galėtume nesiūsti savo kariuomenės."

Viskas rodo, kad Amerika nori naujos Korėjos. Ji nori sūsti savo kariuomenę į Indo-Kiniją, kad iššaukus susikirtimą su Kinija.

Britų Guianoj kyla žmonių sambruzdis prieš persekiojimą liaudies lyderių.

Protestuodami prieš suėmimą visos eilės liaudies lyderių, darbo žmonės surengė demonstraciją, kurią policija išvaikė daužydama lazdomis ir bombarduodama ašarinėmis bombomis.

Sako, kad Jordane, Palestinai kaimyninė arabų valstybėlė, įsigalėtų "raudonieji", jeigu Britanija nešelpėtų jos.

Britanija padengianti 60 procentų Jordano biudžeto.

Generolas De Gaulle vėl prakalbėjo. Jis ragino Francijos parlamentą neratifikuoti Bonnos ir Paryžiaus sutarčių, pagal kurias norima suorganizuoti europinę armiją su puse milijono vokiečių toj armijoje.

Jis ragino nebijoti Dulleso grumojimų.

Generolas De Gaulle prakalbėjo matyti ryšium su maršalo Juin pašalinimu. Jis užstojo maršalą, kurs taipgi atsiliepė kritiškai apie europinę armiją.

Jis sako, kad europinės armijos pabaisa apiplėštų Franciją, atimdama iš jos armiją

ir atkirsdama ją nuo užjūri- nių jos teritorijų.

Coventry civilinės gynybos autoritetai paskelbė, kad akyvaizdoje vandenilio bombų jokia civilinė gynyba neturi reikšmės.

Jie nori likviduoti savo organizaciją.

Ir ištikro, koks gali būti apsigynimas nuo vandenilio bombos? Jeigu ji eksploduo- tų virš tokio miesto, kaip Coventry, tai nieko neliktų.

Coventry, tik skersai ang- lų kanalo, labai nukentėjo praėjusiam kare, kuomet vokiečiai apšaudė jį iš Fran- cijos.

Aukšti Jungtinių Valstijų karininkai pribuvo į Taivaną (Formosą) stebėti Kinijos nacionalistų manevrus, ku- riuose būsią demonstruojama- s jų prisirengimas išsikė- limui Kinijoje.

Tarp kitų yra ir admiralas B. Davis, amfibinio lavinimo- si komandos komandierius.

Čiangiečiai giriasi, kad jie prisirengę išsikelti Kinijon netolimo ateityje.

Senatinis komitetas, kuris rengiasi tyrinėti senatoriaus McCarthy konfliktą su armi- jos sekretorium, buvo numa- tęs advokatą, bet paskui pa- aiškėjo, kad reikia pirma tą advokatą iširti.

Advokatas, būdamas Mc- Carthy simpatikas, pamatė, kad darbo negaus, tad pats atsiskakė nuo darbo.

Tikra komedija su tais ty- rinėjimais.

Tarybų Sąjungos vyriausybės organas Izvestija siū-

lo uždrausti visus atominis pabūklus ir įvesti inspekci- ją, kad susitarimas nebūtų laužomas.

Ji taipgi siūlo sudaryti saugumo paktą dėl Tolimųjų Rytų apsaugojimo.

Britai bauginasi, kad Dul- leso grumojimai Kinijai ry- šium su einančiu karu Indo- Kinijoje gali pakenkti Gene- vos konferencijai.

Nekurie stebėjotai mano, kad Dulles grumojimai turė- jo tikslą ne tiek kinas pabaui- ginti, kiek Genevos konfe- rencijai koją pakišti.

Tarybų Sąjungos politika Europoje randa platų prita- rimą. Tas labai surūpino JV valstybės sekretorių J. F. Dulles. Jis skubotai išskrido į Europą pasitarimams su Anglijos, Francijos ir kitų šalių vyriausybėmis.

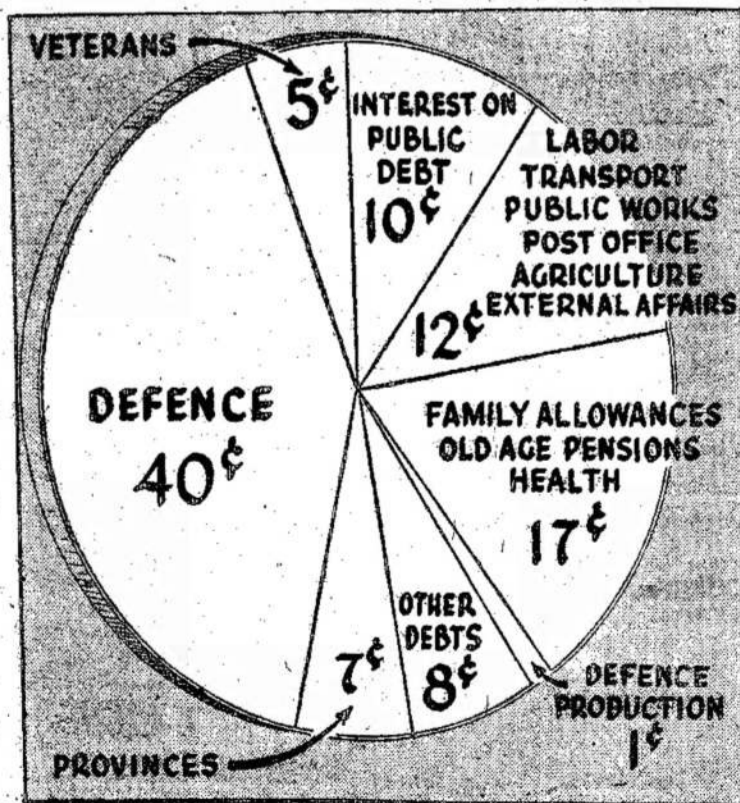
Daug kas bandė pasijuok- ti iš Molotovo pasiūlymo priimti į NATO ir Tarybų Sąjungą, bet niekas iš to neišėjo. Idėja plinta.

Kas amerikiečius daugia- sia baugina, tai ne tai, kad Europos šalys gali pasisaky- ti už TS priėmimą, bet kad tenai auga įsitikinimas, kad TS niekam negrumojama.

23 Japonijos žuvininkai, kurie buvo apdeginti H-bom- bos pelenais už 80 mylių, dar serga.

Sako jie nuolat vemia ir negali valgyti. Atominiai nuodai sugadinę jiems kau- lų smegenis, kepenis ir plau- čius. Jie gyveną tiktai gau- dami kraujo įleidimus.

Nesą užtikrinimo, kad jie nemirs.

Čia matote brėžinį, kurs pa- rodo, kiek ir kam Kanados vyriausybė išleidžia. Kaip matote, apsigynimas arba,

kitaip sakant, ginklavimasis ir kariuomenės išlaikymas, kainuoja 40 centų iš kiekvie- no dolerio.

Nr.
P
Prezid
sakęs pr
vandenil
merika 1
Tarybų 1
Bet an
priešaky
Miesto
tik vienc
Kas bus
linga.
Aplam
vimėsi ni
mės. Jei
ir kitas
Pasauli
susitarin
šių prag
Kaip t
taikos ju
šimtus r
visą pasa
Dabar
nės turi s
pabaisas.
Net ir
pasmerkė
Mat m
nuėjo. Ji
visų.
Vieto
naikinti
ma mak
deda jan
Minty
demorali
eiles.
Hitleri
ja džiau
dėl to te.
Mat hi
komuniz
pos ir kit
rėjo užte
Kuo ta
si gerai
Tėviško
klausimą.
bų Sąjun
ja ar So
Girdi,
vadinti S
Na, ir
kad jie v
ja.
Buvo
kurie ne
kad žem
gi jie lai
Tie pa
riai pasig
raščio pa
darbinink
torių W. l
jo į pirm
editorialą
Net ir
jvelia.
Pasiroc
raštis su
Tėviškės
je.

Pastabos

Prezidentas Eisenhower įsakęs pradėti masinę gamybą vandenilio bombų. Girdi, Amerika turi būti priešakyje Tarybų Sąjungos.

Bet ar galima dabar būti priešakyje?

Miesto sunaikinimui reikia tik vienos ar dviejų bombų. Kas bus virš to — nereikalinga.

Aplamai, lenktynės ginklavimėsi niekad neturėjo reikšmės. Jei vienas gaminasi, tai ir kitas gaminasi.

Pasaulio išsigelbėjimas yra susitarime visai nenaudoti šių pragarinių pabūklų.

Kaip tik to ir reikalauja taikos judėjimas, kurs apima šimtus milijonų žmonių po visą pasaulį.

Dabar visi padorūs žmonės turi stoti kovon prieš tas pabaisas.

Net ir katalikų kardinolas pasmerkė makartizmą.

Mat makartizmas jau toli nuėjo. Jis pradėjo kibti prie visų.

Vietoj to, kad padėjus sunaikinti komunizmą, sakoma makartizmas dabar padeda jam.

Mintyje turima tas, kad jis demoralizuoja buržuazijos eiles.

Hitlerizmu visa buržuazija džiaugėsi, bet pašaukė dėl to teko gailėtis.

Mat hitlerizmas, pradėjęs komunizmą, ėmė už pakarpos ir kitus, kada jis jau turėjo užtektinai galios.

Kuo tas viskas baigėsi, visi gerai žino.

Tėviškės Žiburiai stato klausimą, kaip vadinti Tarybų Sąjungą — Sovietų Rusija ar Sovietų Sąjunga.

Girdi, jiems esą patogiau vadinti Sovietų Rusija.

Na, ir didelis čia daiktas, kad jie vadina Sovietų Rusija.

Buvo tokių užsispyrėlių, kurie nenorėjo pripažinti, kad Žemė apvali, bet daug ji jie laimėjo?

Tie patys Tėviškės Žiburiai pasigavo iš lenkų laikraščio pašaipą apie lenkų darbininkų laikraščio redaktorių W. Dutkiewiczų ir įsidėjo į pirmą puslapį kaip kokį editorialą.

Net ir karališkąją policiją įvelia.

Pasirodo, kad lenkų laikraštis surado "April Fool" Tėviškės Žiburių redakcijoje.

J. Y.

NATO kariai manevruoja Europoje. Pastaruoju metu NATO pergyvena krizį. Didelį smūgį uždavė francūzų maršalo Juin pasitraukimas ir pareiškimas, kad jis kovos prieš europinės armijos planą.

Ką Kiti Rašo

Pasaulinis Karas Ar Civilizacija?

Jungtinių Valstijų Kongreso tūli nariai, susipažinę su vėliausiais duomenimis apie hydrogeninės bombos eksplodavimą Pacifike, pasakė: hydrogeninė bomba parodė, kad jos turėjimas reiškia, arba užkirtimą kelio naujam karui arba civilizacijai galai.

Hydrogeninė bomba — milžiniška jėga, galinti sunaikinti ištisus miestus, ištisas tautas, ištisas valstybes.

Senatorius (demokratas iš Teksų) Lyndon B. Johnson pasakė: "Tolimuosiuose pasaulio kampeliuose gali būti lokaliniai karai, tačiau didžiosios valstybės hydrogeninėmis bombomis kariauti negali be civilizacijos sunaikinimo."

Kongresmanas Chet Hollifield (demokratas iš Kalifornijos) ragina, kad prezidentas Eisenhoweris, karalienė Elzbieta ir premjeras Malenkovas pasakytų žmonėms visą baisią tiesą apie "pėdsakus", kuriuos paliko vėliausias hydrogeninės bombos eksplodavimas Pacifike.

Anglijos parlamento nariai darbiečiai privertė Churchillą padaryti pranešimą parlamentui apie hydrogeninę bombą; privertė jie parlamentą pradėti debatus apie šią pabaisą; debatai prasidės sekamą savaitę.

Kodėl visa tai?

Kas čia pasidarė, kad įvyko toks sujušimas, kokio pasaulis niekad nebuvo matęs?

Sujušimas įvyko dėl to, kad hydrogeninė bomba yra toks "ginklas", kuris gali sunaikinti tokį didmiestį, kaip New Yorkas. Ir tai gali atlikti viena bomba, tokia, kokią neseniai amerikiečiai eksplodavo Pacifike.

Kas šią "paslaptį" atidengė?

Niekas kitas, kaip Jungtinių Valstijų Atominės Energijos Komisijos pirmininkas Lewis L. Strauss. Strauss apie tuos dalykus nusimano daugiau, kaip bet kuris kitas pilietis Amerikoje.

Jis pasakė, kad Jungtinės Valstijos gali pagaminti tokią hydrogeninę bombą, kuri sugriautų bile kurį miestą pasaulyje, įskaitant New Yorką.

Ir tokia bomba galima lėktuvu nuskraidinti į bile kurį pasaulio kampą.

Turime suprasti, kad Mr. Strauss čia kalbėjo ne tik apie amerikine hydrogeninę bombą; jis tai sakė, tarytum įspėdamas amerikiečius, — sakė, žinoma, netiesioginiai — kad ir "kiti" tokią bombą turi ir Tarybų Sąjunga. Jau senokai pas mus buvo pranešta, kad Tarybų Sąjungoje tokia bomba buvo eksploduota.

Anglai gal dar jos neturi, bet turės, nėra jokios abejonės. Atsirai ir kitos šalys, kurios tai turės anksčiau ar vėliau.

Premjeras Malenkovas ne labai seniai, — bet anksčiau nei vėliausioji amerikine hy-

drogeninė bomba buvo eksploduota Pacifike, — pasakė: naudojimas hydrogeninės bombos karo metu reikėtų civilizacijos sunaikinimą.

Vadinasi, premjeras Malenkovas gerai žinojo ir žino "padaro" galybę. Jis žino, jog tai bausis "padaras", ir apie jo naudojimą karo metu negali būti nei kalbos, jei norima, kad žmonijos civilizacija išliktų.

Dabar tą patį sako jau ir amerikiniai aukšti pareigūnai, — tame skaičiuje ir Mr. Strauss.

Niekas negali užginčyti tu pareiškimų.

New Yorke ir kituose miestuose pradėta rūpintis, ką daryti, kaip apsaugoti miestus, jei karas kiltų, jei būtų pradėtos naudoti hydrogeninės bombos.

Čia kyla visokių sumanymų. Jeigu tokis didmiestis, kaip New Yorkas, galima viena hydrogenine bomba sunaikinti, tai kaip ruoštis jį apsaugoti?

Kaip išsaugoti žmones? Išgąbenti, evakuoti juos? Kaip? Tai nėra įmanoma. Požemiu pasiūsti — kada tą padarysi "požemį"? Kaip tu jį padarysi? Pagaliau, ką reiškia "požemis", kuomet hydrogeninė bomba, paleista vienoje Pacifiko saloje, tą salą visiškai sunaikino!

Mums rodosi, yra tik vienas - vienintelis kelias nuo atominės ir hydrogeninės bombos apsaugoti: tas kelias — TAIKA!

Visų pirmiausia tenka reikalauti, kad tokios bombos būtų nuštatymintos, kad jų nebūtų valia daryti. Antra: tenka darbuotis, kad tarp didžiųjų valstybių būtų susitarimas, kad visi nesupratimai būtų išspręsti derybomis, o ne bombomis, kurios sunaikintų civilizaciją.

Reikia baigti šaltąjį karą. Reikia atkurti tarptautinę prekybą, laisvą prekybą, prekybą su visais kraštais pasaulyje.

Reikia sumegsti prieteliškus ryšius su socialistiniais kraštais, — gana gąsdinti, gana švaistytis aštriais žodžiais, grąšinimais, kokius daro mūsų valstybės departamento sekretorius.

Gana ardyti žmonėms nervus kalbomis apie hydrogenines bombas. Kalbėkime apie taiką; apie žmonių gerbūvio suklestėjimą, o ne apie naikinimus. — Laisvė.

Kam Knygos Nebereikalingos

J. Tysliava pasakoja "Vienybė", ką jis išgirdo vienoje knygų parduotuvėje:

"Andai užeinu į Babijos Knygyną Brooklyne ir klausiu, "kaip biznis?" Savininkas ir leidėjas sarkastiškai atako:

"Po 50 metų spaudos laisvės, lietuviams knygos nebereikalingos..."

ŠYPSENOS

Prakeiktas Raudonasis

Duplesio valdomoj Kvebeko provincijoje vienoj mokykloj buvo toks atsitikimas: Atėjo į vieną mokyklą mokyklų inspektorius.

"Kas davė šią puikią mokyklą?" paklausė jis mokinius.

"Misiu Duplesi," jie atsakė.

"O kas davė šias knygas?" paklausė inspektorius, rodydamas į knygas.

"C'est Maurice, qui donne!" atsakė vaikai francūziškai.

Inspektorius priėjo prie lango, pasižiūrėjo laukan, ir vėl paklausė:

"Kas davė medžius, saukupę?"

Vikai nežinojo, ką sakyti. Po kiek laiko pakėlė rankas vienas berniukas.

"Prašau," pasakė inspektorius.

"Peut-etre — le bon Dieu?" atsakė vaikutis klausiamu balsu.

Inspektorius nesusėjęs nei pataisyti vaiką, kaip kiti sugriebė ir išstūmė jį iš mokyklos. "Maudit p'tit Rouge" jie kalbėjo, grįždami į savas vietas.

Maža Nauda

Kanadietis pradėjo kritikuoti Amerikos demokratiją. Amerikonas nenorėjo pasiduoti.

"O ką gi jūs turite Kanadoje?" klausė jis. "Mes turime penktą pataisą konstitucijai, kuri saugo mūsų teises."

"Kokia čia jau apsauga," pareiškė jam kanadietis, "jei amerikiečiai kaltinami slėpiantis už tos pataisos."

"Gretimai stovėjęs nepažįstamas asmuo dar pridūrė:

"Prisipirkau namų, šaldytuvų, televizijų ir automobilių, mes galime gyventi ir be knygų." (Vien. Nr. 13). Tai ne išimtinai atsitikimas.

Tie, kurie tikėjosi, kad dipukai knygų bizniui įkirkš gaivinančio elektryro, pradeda nusivilti.

Toj pačioj "Vienybė", L. Dovydenas pereinų metų pabaigoje rašė apie "dvasios paralyžių".

Girdi:

"Leidinių turime visą eilę, kurių verti skaitymo, gal net daugiau, butina skaityti, išvengimui baises ligos — dvasinio paralyžiaus, kuris epidemiškai plinta, ypač naujų atėjūnų eilėse."

Dvasiniai suparalyžiuoti kaipgi skaitys knygas! Toliau tas pats L. Dovydenas dėjuoja:

"Mūsų didysis kultūros (Pabaiga ant 11 pusl.)"

Dien Bien Phu

Wilfred Burchett

KUR NORS VIET NAME, Kovo 30. — Įvykiai, kurie dabar vyksta Dien Bien Phu, yra tragiškiausias nepasisekimas dėl francūzų ginklų visame nesekmingame Navarre plane sutriuškinti Viet Nam žmones.

Prie didelių nuostolių žmonėmis, reikia pridėti sunaikinimą francūzų oro jėgų, kas daro šią kovą iškaštinausia visame "purvname francūzų kare."

Radio atsisaukimai gener. Navarre, kurs yra vyriausias francūzų komandierius Indo-Kinijoje, į generolą Vo Nguyen Giap, Viet Nam Liaudies Armijos komandierių, prašant leisti nusileisti orlaiviams Dien Bien Phu tikslu paimti francūzus sužeistuosius, rodo šios kovos kainą francūzų ekspedicinėms jėgoms.

Kiekvienas francūzų kareivis, užmuštas ar sužeistas, yra tiesioginė auka Navarre plano. Faktas, kad ši kova vyksta, yra visiško to plano ir francūzų militarinės padėties Indo-Kinijoje susmukimo ženklas.

Francūzų ir amerikiečių propagandistų bandymas perstatyti šią kovą kaip "sprendžiamą žygi", pradėtą Viet Nam Liaudies Armijos tikslu išbandyti jėgas kovoje su Francūzų Ekspediciniu Korpusu, yra grynas iškraipymas tiesos.

Sunaikinimas keleto geriausių ekspedicinio korpuso batalijonų ir virš 100 orlaivų nuo kovo pradžios yra rezultatas to, kad generolas Navarre per giliai įkišo savo galvą į liūto gerklę.

Dien Bien Phu lapkričio mėnesį praėjusiais metais buvo paprastas, tvarkingas kaimas giliai išlaisvintos šiaurvakarinio Vietnamo teritorijos.

Jame gyveno nedidelis skaičius žmonių, kurie augino ryžius, galvijus, kiaules ir paukščius.

Lapkričio 20, francūzai parašutais numetė keletą batalijonų kariuomenės.

Pirmu žygiu buvo surinkti Dien Bien Phu ir aplinkinių kaimų gyventojus ir suvaryti juos į du punktus — Dien Bien Phu ir Hang Cang kaimus.

Su durtuvais ir kulkosvaidžiais, francūzai privertė kaimiečius pabudavoti du orlaivus ir fortifikacijas, gabenėti medžius iš miškų ir kitus darbus dirbti.

Kodėl Navarre pasirinko Dien Bien Phu kaip centrą numesti parašutinius ir budavoti fortifikacijas?

Navarre turėjo keletą priešasčių. Į šiaurę yra Laichau, vienintelė tvirta fran-

cūzų bazė visame šiauriniame Viet Name, neskaitant Hanoi - Haipong apylinkės Raudonosios upės rajone.

Į šiaurvakarius yra Phongsaly, svarbus francūzų bastionas šiaurinėje Laos dalyje, ir netoli upės, kuria susisiekama su Luang Prabangu, Laos sostine.

Navarre bijoje Viet Nam Liaudies Armijos puolimo ant Laichau iš šiaurės ir Lao išsilaisvinimo jėgų puolimo ant Phongsaly iš pietų.

Navarre planavo naudoti Dien Bien Phu kariuomenę sutvirtinimui vieno ar kito punkto, o blogiausiame atsitikime, pasitraukti iš Laichau ir sukoncentruoti visas jėgas Dien Bien Phu dėl kontrofensyvos prieš Thai šiauriniame Viet Name.

Pastarasis planas buvo neišskiriama dalis daug garsinto Navarre plano.

Navarre sukontravo 13 batalijonų į tris grupes, bet neužlgo Viet Nam Išsilaisvinimo Armija apsupo tą sritį ir visiškai atkirto nuo visų kitų jėgų, išskyrus orą.

Tuomet ji užėmė Laichau, visiškai sunaikindama keturius batalijonus ir virš 30 kuopų, ir sutvirtino savo pozicijas kitur Laichau provincijoje.

Visa provincija, įskaitant sostinę, buvo išlaisvinta vidury gruodžio. Francūzų pastangos išsiveržti iš apsupimo nepavyko.

Phongsaly buvo užimtas vasario 24, kuomet visa provincija buvo išlaisvinta.

Okupacija Dien Bien Phu tokiu būdu visai nepavyko. Du bastionai, kuriuos tas turėjo apsaugoti, buvo užimti.

Navarrai beliko tikslai viena išeitis: užkorkuoti tuos 13 batalijonų savo geriausias kariuomenės, visai atsižadant savo plano sukoncentruoti kuo daugiau kariuomenės ir vesti plačias operacijas vietnamiečių išlaisvintoje srityse.

Originalio plano teko atsisakyti. Dilema prieš akis buvo, kaip išvesti apsuptą kariuomenę ir išvengti didžiausio nepasisekimo, kokį francūzų armija turėjo šiame "purvname kare" Indo-Kinijoje.

Pabaigoj vasario nebebuvo mažiausio militarinio pateisinimo palaikymui tokios tvirtumos. Tuo metu dar buvo galima evakuoti orlaiviais.

Bet pasirodžius žinioms apie Genevos konferenciją, buvo nutarta paaukoti tuos batalijonus dėl prestižo.

Dien Bien Phu ir aplinkiniai postai randasi siaurame slėnyje apie 15 mylių ilgio, apsupto gana aukštais kal-

Francūzų komandieriai Indo-Kinijoje žiūri į žemėlapi. Jie sumuš, o dabar jie patys busisurūpinę liaudiečių atakos. Jie gy-ti kaišekininkus.

Ar Bus Pasaulio Pabaiga?

Rašo J. Yla

nais. Vietnamo Liaudies Armija buvo įsitvirtinusi kalnuose apie tvirtumą ir aerodromus.

Francūzų jėgos, susidedančios iš francūzų užsienio legijono, šiaurės Afrikos ir pupeto Thai dalinių, pradėjo puolimą po puolimo į visas puses, bet be pasisekimo.

Darėsi vis aiškiau ir aiškiau, kad Navarros kariuomenė daro desperatiškas pastangas pabėgti bile kuria kryptimi, kur tik būtų galima prasilaužti.

Francūzai turėjo apie tuziną tankų, taipgi 155 ir 105 milimetrų artilerijos ir daug mortyrų. Bomberiai ir kovos orlaiviai be paliovos atakavo vietnamiečių pozicijas bombomis ir degalais.

JV B26 bomberiai ir Bearcat ir Helicat kovotojai numetė šimtus tonų bombų ir tūkstančius galionų degančio patrolejus, bet vietnamiečių apkasai slinko pamažu, bet pastoviai vis linkui francūzų apsigynimo taškų, o ant galo vietnamiečiai įsibrovė į pačią tvirtumą.

JV Dakotai leidosi kas kelios minutės ant Dien Bien Phu ir Hang Cang orlaikių su viskuo, pradedant granatomis ir baigiant geriamuoju vandeniu dėl kareivių, kurių paaugojimo pareikalavo JV politika, kad išlaikius prestižą.

Iki šiol apie pasaulio pabaigą kalbėjo visokių religijų kunigai, o labiausiai jehovininkai, kurie pranašauja, kad pasaulio pabaiga įvyks bėgyje 60 metų, bet šiomis dienomis pradėjo visi kalbėti apie pasaulio pabaigą. Ne apie Žemės susikūlimą ar kokį kitą fizinį atsitikimą, nuo kurio žūtų visi žmonės, o apie žmogaus pagamintą katastrofą, kurioje žūtų visa gyvybė.

Kaip žinome, atominės bombos, kurios iš sykio atrodė labai baisios, jau atgyveno savo dienas. Vandens bombos išstūmė atominės bombos. Vandens bombos gali sunaikinti didžiausius miestus vienu akimirksniu. Bet ir jos nėra galutinas žodis. Žmogaus protas šiandien surado dar baisesnius pabūklus. Tie pabūklai baisesni už vandens bombas milijonus kartų.

Vandens bombos, kad ir labai galingos, galėjo tiksliai vieną miestą sunaikinti. Dabar išrastos jau "susinaikinimo bombos", kurių pagalba galima išnaikinti beveik visą gyvybę ant mūsų planetos. Štai kaip ta "susinaikinimo bomba" gali būti pagaminta:

Mokslininkai surado naują chemišką mišinį, kurs tiesiog revoliucionizavo vandens bombų gamybą. To mišinio pagalba galima pasigaminti

taip vadinamas kobalto bombas. Kas ta kobalto bomba? Kodėl ji tokia pavojinga?

Kobalto bomba faktinai yra vandens bomba. Skirtumas tiksliai tame, kad jos kevalas yra kitoniškas. Vandens bombos kevalas buvo daromas iš geležies. Kada bomba eksploduoja, tas kevalas pavirsta garu. Jis būna truputį radioaktyvus, bet nedaug. Jis nesudaro labai didelio pavojaus. Kobalto bombos kevalas daromas iš tam tikro mišinio, kurs eksplozijos metu virsta į garo debesį, 320 kartų galingesni negu radiumas, kas liečia radioaktyvumą.

Tas debesis gali nuplaukti pavėjui tūkstančius mylių ir savo radioaktyvumu sunaikinti visą gyvybę savo kelyje. Pavyzdžiui, kaip sako New York Times korespondentas W. L. Laurence, tokia bomba gali būti eksploduota viduryje Pacifiko. Debesis radioaktyvių garų, pagamintų eksplozijos, gali pasiekti Ameriką ir kelių dienų bėgyje pereiti per visą šalį, savo kelyje palikdamas milijonus lavonų. Su keliomis tokiomis bombomis galima būtų nušluoti visą Amerikos kontinento gyvybę.

Kaip pavojinga tokia bomba galėtų būti, galima matyti iš to fakto, kad tokia viena bomba galėtų pagaminti 5.000.000 svarų radiumo. Ligoninėse radiumas naudojamas tiksliai labai mažais kiekiais. Jo pajėga labai didelė. O viena bomba paleistų debesį iš 5.000.000 svarų.

Prof. Harrison Brown, Kalifornijos Technologijos Instituto atominis mokslininkas, sako, kad jeigu tokia bomba būtų eksploduota Pacifike 1.000 mylių nuo Kalifornijos, tai radioaktyvios dulkės pasiektų Kaliforniją už kokių dienų. New Yorką pasiektų už penkių dienų ar dar mažiau.

Prof. Leo Slizard, Čikagos universiteto mokslininkas sako, kad 400 vienos tonos deuterijaus-kobalto bombų užtektų paliuosuoti tiek radioaktyvumo, kad sunaikintų visą gyvybę ant mūsų planetos.

Tai ne perdėjimas. Tai faktai. Mokslininkai kalba tiesa. Tokios bombos negali būti bandomos, bet jie žino, kad tokias bombas galima pagaminti. Tas naujas chemiškasis mišinys, iš kurio būtų daromi tokių bombų kevalai, yra faktas. Jis gali būti pagamintas.

Dabar dar negalima sakyti, kad čia jau paskutinis atrodymas. Galimas daiktas, kad bus atrasti dar pavojingesni pabūklai. Bet jeigu ir nebūtų pavojingesnių, šitie yra užtektinai pavojingi. Jie pavojingi tuomi, kad jų nereikia numesti ant pat meso. Užtektų juos eksploduoti arti kontinento. Tokias bom-

bas gali povandeti netoli sius, kad liau. Vėj. nešiodan debesis. dio kont. niai orla. bėty.

Matote. Kalk. baigą ja. bos. Jeig. dorumo. baiga bu. sų plane. gyvybės.

Dabar žmonėm. sinaikini. kalo. G. daug da. yra. Ties. liai žmo. džiai, be. badauti.

Valstijos. siekia at. Valstybe. 000 į pa. dēliuose. lių — 61. kiek vis. tā, būt. jei tie v. bar išlei. minti, b.

nių gyve. kų galėtu. nės jaun. rios dab. mīna? C. jonai be. nese Va. ri milij.

Žmogi. skaldyti. ti visos. jis dar. kyti soc. visa žm. ventų. Iš. ža kų. mokslin.

Maža k. daugum. Jų (žin. išsimoks. ne į tai, gą gyve. greičiau. naikintu.

Išgelb. katastro. tų žmon. nijas ir. litines p. mus už. formas, progres.

pasukti. resnę pu. ją nuo s. Liaud. pasaulio. pagamin. bai daug. greitai į. sulaikyt. kurios n. saulį.

WASF. vadovyb. ti 2,700. Ameriko. Korėjos

bas galima būtų atgabenti povandeniniais laivais, palikti netoli kontinento užtaisius, kad jie eksploduotų vėliau. Vėjas užbaigs darbą, išnešiodamas radioaktyvius debesis. Joki radarai ar radio kontroliuojami raketiniai orlaiviai čia nieko negelbėtų.

Matote, prie ko žmogus dabėjo. Kalbos apie pasaulio pabaigą jau nėra tuščios kalbos. Jeigu žmogus nustos padarumo visiškai, pasaulio pabaiga bus neišvengiama. Mūsų planeta ištuštės, paliks be gyvybės, kaip ir Mėnulis.

Dabar, ar yra reikalas žmonėms eiti prie tokio susinaikinimo? Nėra jokio reikalo. Gamta gali išlaikyti daug daugiau žmonių, negu yra. Tiesa, dabar du trečdaliai žmonių gyvena pusbadžiai, bet nėra reikalo jiems badauti. Vien Jungtinėse Valstijose maisto perteklius siekia arti 6 milijonų dolerių. Valstybei kainuoja po \$640,000 į parą jo išlaikymas sandėliuose. Kanada turi perteklių — 678,000,000 bušelių, O kiek visko, įskaitant ir maistą, būtų galima pagaminti, jei tie visi pinigai, kurie dabar išleidžiami ginklams gaminti, būtų panaudoti žmonių gyvenimo reikalams? O ką galėtų atlikti tos milijoninės jaunų vyrų armijos, kurios dabar nieko gera negamina? O ką atliktų tie milijonai bedarbių? Tik Jungtinėse Valstijose beveik keturi milijonai bedarbių.

Žmogus išsimokslino, gali skaldyti atomus, gali nušluoti visos planetos gyvybę, bet jis dar nežino, kaip sutvarkyti socialius reikalus, kad visa žmonija laimingai gyventų. Ir kaip atrodo, tai maža ką galima tikėtis iš tu mokslininkų šioje srityje. Maža ką galima tikėtis iš daugumos mokytojų žmonių. Jų (žinoma, ne visų) visas išsimokslinimas nukreiptas ne į tai, kaip sukurti laimingą gyvenimą, bet į tai, kaip greičiau žmogus žmogų sunaikintų.

Išgelbėjimas žmonijos nuo katastrofos gula ant paprastų žmonių pečių. Per savo unijas ir organizacijas, per politines partijas, per judėjimus už taiką, už socialias reformas, už demokratiją ir progresą, darbo žmogus gali pasukti gyvenimo ratą į geresnę pusę ir išgelbėti žmoniją nuo susinaikinimo.

Liaudis dar gali sulaikyti pasaulio pabaigą (žmogaus pagamintą), bet laiko nelabai daug liko. Reikia veikti greitai ir ne juokais, norint sulaikyti piktadarių rankas, kurios nori uždegti visą pasaulį.

WASHINGTON. — Karo vadovybė nusprendė palaidoti 2,700 lavonų neatpažintų Amerikos kareivių, žuvusių Korėjos kare.

Laike Lietuvos TSR meno ir literatūros dekados Maskvoje tarp kitko buvo pastatytas naujas lietuviškas baletas, sukurtas J. Juzeliūno, vardu "Ant Marių Kranto", vaizduojas žuvininkų gyvenimą po karo. Prieš šį vaidą buvo toks įvykis: Jūroj audra. Marius ir jo draugai, kurie išvyko žuvauti, dideliame pavojuje. Švyturys užgesintas. Tai darbas buvusių kulokų, gestapininkų, Krezo ir Gusto. Jonis, jaunas žuvininkas, atsiskubina prie jūrų, kad padėtų draugams. Jis uždega švyturį. Bet tuo tarpu pasirodo Krezas ir Gustas ir nužudo Jonį. Bet Marius ir draugai išsigelbsti. Nuotraukoj: Kastė (G. Sabaliauskaitė) ir Marius (G. Banis).

Lietuvių Literatūros ir Meno Dekada Maskvoje

A. Iljinas

Puikia tradicija tapo pravedamos Tarybų Sąjungos sostinėje — Maskvoje broliškujų sąjunginių respublikų literatūros ir meno dekados. Šios dekados liudija apie Tarybų Sąjungos tautų, sudarančių vieną šeimą, neišardomą draugystę. Sąjunginių respublikų literatūros ir meno veikėjų kūrybinių pasiekimų apžūra Maskvoje padeda tolesniam tarybinės kultūros augimui, jos idėjinio ir meninio lygio pakėlimui.

Naujas, laimingas gyvenimas atėjo į lietuvių šeimą. Tarybų valdžios metais Lietuva tapo žydinčia industrine-kolūkine respublika. Sėkmingai vystosi jos kultūra, nenutrūkstamai auga aukštųjų mokslo įstaigų, mokyklų, bibliotekų, teatrų tinklas. Pakanka pasakyti, kad per pokarinius metus vidurinių mokyklų skaičius padidėjo 4,5 karto palyginti su jų skaičiumi buržuazinėje Lietuvoje, bibliotekų šiuo metu priskaitoma 4,000, tada kai anksčiau jų buvo tik 135.

Naujas gyvenimas suteikė milžiniškas galimybes liaudies talentų suklestėjimui. Dabar Lietuvoje apie 3,000 dramos, 1,279 choro, 2,000 šokių saviveiklos kolektyvų. Kasmet auga meninės saviveiklos dalyvių skaičius. Kasmetinės kolūkinės, rajoninės ir respublikinės meninės saviveiklos apžiūros, liaudies kūrybos parodos, dainų šventės padeda tolesniam masių meniniam vystymuisi.

Lietuvių tarybinės literatūros ir meno dekados Maskvoje metu lietuviai muzikai ir aktoriai, dailininkai ir skulptoriai, literatai ir saviveiklos atstovai pademonstravo įvairių Tarybų Lietuvos liaudies kūrybą. Maskvoje buvo trijų teatrų kolektyvai, keletas muzikinių profesionalių ansamblių, trys meninės saviveiklos kolektyvai.

TSRT Valstybinio Didžiojo akademinio teatro filialo scenoje spektaklius davė Lietuvos TSR Valstybinis operos ir baletų teatras. Tai — vienas iš stambiausių šalies

kūrybinių kolektyvų. Teatras daug ir vaisingai dirba su operos ir baletu klasikinės ir šiuolaikinės muzikos kūrinių pastatymais. Jo repertuare — "Borisas Godunovas", "Kunigaikštis Igoris", "Mazepa", "Parduotoji nuotaka", "Raimonda", "Raudonoji aguona" ir kiti pastatymai.

Praeitieji metai respublikos muzikiniame gyvenime buvo atžymėti dvejais įvykiais. Teatro scenoje išvydo šviesą du šiuolaikinių lietuvių kompozitorių kūriniai: A. Račiūno opera "Marytė" ir J. Juzeliūno baletas "Ant marių kranto". Abu šie kūriniai pašvęsti tarybiniam žmonėms.

Opera "Marytė" pasakoja apie nemirtingą žygį lietuvių merginos — Tarybų Sąjungos Diavyrės Marytės Melnikaitės, kritusios narsiųjų mirtimi kovoje prieš vokiškuosius fašistinius grobikus. Baletas "Ant marių kranto" vaizduoja laimingą lietuvių žvejų gyvenimą.

Šiuos du spektaklius, o taip pat rusų kalsikinę Borodino operą "Kunigaikštis Igoris" ir Verdi operą "Traviatą" teatras parodė dekados dienomis.

Respublikos dramos teatro menas dekadose buvo pristatytas dviem kūrybiniais kolektyvais — Lietuvos TSR Valstybinio dramos teatro (Vilnius) ir Kauno muzikinio dramos teatro. Pirmasis buvo organizuotas 1940 metais. Jo scenoje statomi geriausiai klasikinės dramaturgijos kūriniai, o taip pat šiuolaikinių autorių pjesės. Vienas iš svarbiausių kolektyvo uždavinių — nacionalinio repertuaro sudarymas. Lietuvių artistai supažindino maskviečius su dviem šio repertuaro pastatymais: "Kalvio Ignoto teisybė" ir "Marti".

Pjesė "Kalvio Ignoto teisybė" yra Stalininės premijos laureato rašytojo A. Gudaičio - Guzevičiaus to paties vardo romano inscenizacija. Svarbiausias spektaklio herojus — liaudis, kurios tipiški brožai įkūnyti kalvio Ignoto Varkalio paveiksle. Spektaklis "Marti" (pagal to paties vardo lietuvių literatūros klasiko J. Žemaitės kūrinį) vaizduoja sunkią lietuviško kaimo praeitį. Teatras taip pat parodė A. M. Gorkio pjesę "Priešai". Šis, 1946 metais pastatytas spektaklis tapo didžiu įvykiu kolektyvo gyvenime. Jis buvo atžymėtas aukšta dovana — Stalinine premija.

Kauno Muzikinis dramos teatras parodė du spektaklius: lietuvių dramaturgo A. Griciaus "Išvakarės" ir Bomaršės "Figaro vestuvs". Įdomu atžymėti, kad šis kūrybinis kolektyvas — vienas iš pačių jauniausių šalyje — buvo išauklėtas Maskvoje, A.

V. Lunačarskio vardo valstybinio teatro meno institute sienose.

Lietuvos TSR Valstybinis dainų ir šokių ansamblis, vadovaujamas Stalininės premijos laureato kompozitoriaus J. Švedo, su pasisekimu pasirodė įvairiuose tarybinės šalies miestuose ir dalyvavo dekadose. Kartu su ansambliu į Maskvą atvažiavo jungtinis, 100 žmonių sudėties, Valstybinės filharmonijos ir respublikinio radijo choras, styginis kvartetas ir didelė grupė solistų. Maskviečiai taip pat susipažino su Kauno šilko audimo fabriko "Kauno audiniai" choro, Sedos rajono Ylakių kolūkie "Lenino keliu" liaudies choro ir šokių grupės bei Vilniaus universiteto dainų ir šokių liaudies ansamblio kūryba.

TSRS sostinės parodų salėse buvo išstatyti lietuvių vaizduojamojo meno meistrų tapytojų, skulptorių, grafikų kūriniai, o taip pat liaudies kūrybos pavyzdžiai. Respublikoje priskaitoma daugiau 5,000 puikių liaudies menininkų. Praeitais metais Lietuvoje įvyko labai įdomi liaudies kūrybos paroda, kurioje buvo prademonstruota 1,500 eksponatų. Geriausiai darbai — paveiksliukai, meniniai audiniai, keramikos, odos, gintaro gaminiai, medžio raiziniai — buvo atrinkti parodai Maskvoje.

Sostinės visuomenė susipažino su lietuvių literatūros naujais kūriniais, su rašytojų kūrybiniais planais. Poetai ir prozaikai sukūrė eilėryškių kūrinių. Tokie kūriniai, kaip A. Gudaičio-Guzevičiaus romanas "Kalvio Ignoto teisybė", T. Tilvyčio poema "Usnynė", A. Venclovos eilėraščių rinkinys pažymėti Stalininėmis premijomis.

Ta proga pažymėsime, kad 1939 metais buržuazinėje Lietuvoje visų grožinės literatūros kūrinių tiražas sudarė 130 tūkstančių egzempliorių, o praeitais metais Tarybų Lietuvos leidyklos išleido 2,611 tūkstančių šios srities knygų. Dekadai Vilniaus ir Maskvos leidyklos išleido apie 60 lietuvių rašytojų kūrinių rusų kalba daugiau 1,5 milijono egzempliorių tiražu.

Lietuvos rašytojų literatūriniai vakarai įvyko Maskvos klubuose, kultūros rūmuose, koncertų salėse.

Lietuvių literatūros ir meno dekada Maskvoje patarnaus tolesniam Lietuvos TSR kultūros augimui, Tarybų Sąjungos tautų broliškos draugystės sustiprinimui.

NEW YORK. — Amerikos Džiovos Draugija praneša, kad mirtys nuo plaučių džiovos per praėjusius 20 metų padidėjo 500 procentų.

Priežastis, kodėl toks padidėjimas plaučių džiovininkų dar neišaiškinta.

Montrealo žinios

Susisiekimo Darbininkai Pasirašė Kontraktą

Autobusų ir gatvėkarių darbininkai, kuriuos atstovauja Canadian Brotherhood of Railway and Other Transport Workers unija (CCL-CIO), šiomis dienomis pasirašė naują kontraktą su Montr. Transportation Commission. Derybos tęsėsi keturis mėnesius.

Pagal naują kontraktą, prie to ką jau turėjo susisiekimo darbininkai pirmiau, dabar laimėjo: Lygybę sulyg išdirbto laiko visiems, be jokių sąlygų; Veltui važinėjimas su uniforma ar be uniformos; Reguliaris valandų užmokestis laike mokimosi naujo darbo; Nauja sistema išrišimui skundų; sutrumpinimas darbo savaitės nuo šešių iki penkių dienų su mokesčiu vieno laiko ir pusės už šešetadienius ir sekmadienius; pakėlimas 33 c. į valandą biliety pardavinėjimams ant gatvių kampo, kur daug žmonių pravažiuoja, kas dabar jiems susidarys \$1.33 į valandą.

Ligoninės Pakėlė Dieninį Mokestį

Montrealo ligoninės pakėlė gultinties ligoninėse ligoniams mokesčius, kas susidaro per visas ligonines lygia-grečiai \$1 į dieną. Dvi ligoninės, tačiau, paliko kol kas tą patį mokestį, tai: Ste. Jeanne d'Arc ir Hotel Dieu.

Kitos visos ligoninės pakėlė sekantiesiems: Notre Dame ligoninė \$2; Royal Victoria ir Montreal General ligoninės po 50 ct. į dieną public skyriuose ir \$1 semi-privet ir privatiškuose kambariuose; Queen Elizabeth ligoninė pakėlė 50 c. į semi-privet, public skyriuose \$1; St. Mary's ir Jewish General ligoninės pakėlė po \$1 į dieną vi-

suose kambariuose; St. Luke ligoninė pakėlė 50 ct. public skyriuose ir \$1 privatiškuose kambariuose.

Ligoninių autoritetai mokesčių pakėlimą aiškina tuo, kad viskas pabrango, o valdiška ligoninėms parama neganėtina, kad jos galėtų išsilaikyti su dabartiniu ligonių mokesčiu.

\$40 Pensija "Neganėtina"

Katalikiškosios Labdarybės Federacijos galva, kun. Patrick Ambrose, spaudos atstovams pareiškė, kad dabartinė seneliams valdžios pensija \$40 į mėnesį absoliutiškai neužtektina. Jis sako, gerai žmogui, jei kuris gyvena prie savo šeimos, bet jei pasenusiam žmogui ir be jokių taupmenų iš jaunystės dienų, reikia pragyventi su tokia pensija, apsimokėti kambarį ir prasimaitinti, tai jokiū būdu neįmanoma.

Tai šventa šio dviasišio tiesa. Bet ar mūsų valdovams tas rūpi? Jiems rūpi kaip daugiau ir baisesnius karo pabūklus pagaminti, kad būtų galima kuo daugiau žmonių išžudyti, o ne senelius tinkamai užlaikyti.

Krautvės Užsidarys 10 val. Vakare Penktadieniais

Montrealo miesto taryba pravedė įstatymą, kuriuo bus leista laikyti vietos krautuves atidarytas iki 10 valandos vakaro kiekvieną penktadienį. Lig šiol buvo atidarytos iki 9 val. vakaro.

Gražiai Pavykęs Pašalpinės Dr-jos Balius

Didžiosios Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos metinis balius, kuris atsibuvo balandžio 3 d., erdvioj ir patogioj lenkų salėje, Ville Emorde,

iš tikrųjų, visais atžvilgiais puikiai pavykęs.

Rengėjų, tikrumoje Draugijos valdybos, buvo viskas rūpestingai priuosta. Darbščios gospadinės, skaniai maistą pagaminusios, svečius socialiai pavaišino, kaip geriau jau negali būti.

Svečių, žinoma, didelėj daugumoj Draugijos nariai, dalyvavo labai daug. Veik pilna salė. Gera nuotaika, tikras lietuviškas broliškumas vyravo per visą vakarą. Visus gražiai palinksmino, šokiams pilnai tinkama jaunuolių orkestros muzika. Tenka pažymėti, kad jų tarpe vienas gabus jaunuolis muzikantas buvo lietuvis, Alfonsas Balčiūnas, verduniečių Jono ir Onos Balčiūnų sūnus.

IS LLD 137 Kuopos Susirinkimo

Pereitą sekmadienį Lietuvių Literatūros Draugijos 137 kuopa turėjo savo nepaprastą narių susirinkimą. Nepaprastas tuo, kad jame dalyvavo du svečiai, Kanados Veikiančio Komiteto nariai iš Toronto, Aida Ylienė, kuri čia prieš pabaigą savaitės buvo atvykusi unijos reikalais ir Kostas Kilikevičius, kuris buvo atvykęs savo sergantį brolių Pijusą aplankyti. Turėdami progą, juodu atsilankė ir į susirinkimą.

Nuodugnai apkalbė jus Draugijos su apšvieta susijusius reikalus, susirinkimas daugiausiai susikoncentravo, kaip išlaikyti LLD ant tvirtų pamatų.

SIUVĖJŲ NAUJIENOS

(Atkelta nuo 2pusl., centą nuo dolerio.

Pereitais metais pašalpos fondas turėjo išlaidų \$31,903.98. Dabar tame fonde unija turi \$108,063.95.

Čia reikia dar paminėti, kad unija moka ir pomirtinę — \$1,000.

Čia tik trumpoj formoj paduodu, kiek pažangos padarė unijos; kad ir suknelių siuvimo industrijoj laikui bėgant siuvėjai turės senatvės apdraudą. Tas reikalas jau valdžios įstaigoje.

Rezoliucijos

Konferencijoj buvo priimta eilė gerų rezoliucijų. Viena iš jų reikalauja rimčiau pradėti organizacinį darbą, nes dar yra daug neorganizuotų dirbtuvių. Kita rezoliucija reikalauja neleisti samdytojams bauginti darbininkų netekimu darbo, kuomet jie nori numušti algas.

Buvo diskutuojamas konvencijos tarimas dėl įvedimo 35 valandų darbo savaitės, bet kol kas dalykas paliktas ateičiai. Veikiausiai Toronto suknelių siuvėjai bus pirmie-

ji tą klausimą iškelti, nes Toronto suknelių siuvėjų sutartis baigiasi šių metų birželio mėnesį.

Pagerbė Viceprezidentą

Užsibaigus šeštadienio antrai sesijai, Montrealo suknelių siuvėjų unijos menedžeris Mr. C. Jodoin pranešė, kad visi delegatai yra užkvieisti į bankietą, kuris yra

suroštas pagerbti Mr. Shine, kurs yra viceprezidentas Kanadoje, ir kuris jau 20 metų veikia Montrealo unijoje. Atžymėjimui jo nuopelnų, įteikta jam dovana — kelionė į Europą jam su žmona. Tai nuo Montrealo, Toronto, Vancouverio ir Winnipeg suknelių ir paltų siuvėjų skyrių.

Delegatė A. Ylienė

Dr. Roman Pniewski

Daugelį Metų Praktikuojęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje

Specialistas Vidaus Ligų, Akušerijos ir Venerinių Ligų

8537 PARK AVE. - Montreal - Tel. HA. 7623
Valandos: Nuo 3 iki 9 val, po pietų

Jei Jums Reikalingas Elektrinis Darbas, Šaukite

Virball Electric, Reg'd

Lietuvis Elektros Kontraktorius

Darbas Garantotas — Greitas Patarnavimas
Visokios rūšies elektros įtaisymas, bei pataisymas
Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis
Savininkas: Stasys Virbalas, Tel. DO. 3655

816 Jean Talon, W. Montreal

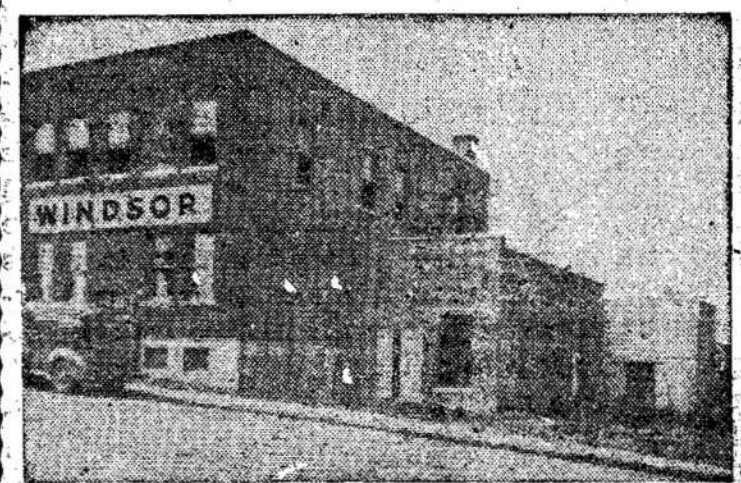
NAMŲ DEKORAVIMO KONTRAKTORIUS

Otto Ramanauskas

2520 Hochelaga St. Montreal Tel.: FA. 6474
Maliavojam, popieruojam, išlyginam grindis ir dekoruojam naujus ir senus namus.

WINDSOR

Dry Cleaners & Dyers Co. Ltd.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry Cleaning šapų Montreale. Greitas patarnavimas.

20 Metų Patyrimas Garantuoja Darbą

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 Church Ave. TREMORÉ 6679
VERDUN, QUE.

Parduodam Namus

PARČPINAM UGNIES, VAGYSTES, AUTOMOBILIŲ, STIKLO ir t.t. APDRAUDA
PARDUODAM LAISNIUOTUS TAVERNUS, GROSSERNES, MĖSINES, ICE CREAM PARDUOTUVES IR KITUS BIZNIUS

Naujus 2 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Naujus 4 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Taipgi

Turime Keletą 2, 4, 6 Flatų Namus, Pastatytus 5-10 Metų Atgal

Rašykite, telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai
Mes esame properčių ekspertai

REED'S REAL ESTATE

4834 VERDUN AVE., VERDUN

Tel. YOrk 5540; sekmadieniais ir vakarais po 8.30: TREMORÉ 1678

Mr. Russell O. Bennett, Manager
(Reed's Renting Service Reg'd)

Ziburieč

Pirma antgalvi pasiskai buriarai r nos laid

"Toro lenkiškų delis su kompro saugum sutepta.

"Kiek vos So akadem jas, kur džio 1 d premijų vardo - ba \$25, ronte e laikrašč va' re

Dutkiev mokrat vitarpic buržuaz "Visa

čia sen dienų p nados l licija ne paskirt: čiam

Walter nėto ko redakte tą pač riauš p aiškėjo gus, a raštį r MP ins "Aiš

Eksp geriaus deginto

● 15 net iki ● 16 no.

● G: tams.

● A: kuria

Mes modern ma ir

G 15 BAL

Iš Dipukų Spaudos

Ziburiečių "Padorumas"

Pirma, negu atsakysime antgalvio keliamą klausimą, pasiskaitykit, ką Tėviškės Ziburiai rašo balandžio 8 dienos laidoje:

"Toronto ir visos Kanados lenkiškų komunistų tarpe didelis sumišimas. Maskva sukompromituota, sovietinio saugumo — MVD — aureolė sutepta.

"Kiekvienais metais Maskvos Sovietų žurnalistikos akademija skiria tris premijas, kurios įteikiamos balandžio 1 d. Šiomet pirmoji iš jų premijų, Maksimo Gorkio vardo — 100,000 rublių arba \$25,000 — paskirta Toronte einančio komunistinio laikraščio 'Kronika Tygodnia' redaktoriui Władysław Dutkiewicz 'už liaudies demokratijos idėjų ir slavų savitarpio meilės skiepijimą buržuazinėje Kanadoje'.

"Visa tai nebūtų buvusi jokia sensacija, jei po keleto dienų paskelbus tą žinią, Kanados karališkoji raitoji policija nebūtų paskelbusi, kad paskirta pensijon išeinančiam policijos inspektoriumi Walter Dutkiewicz. Kai minėto komunistinio laikraščio redaktorius Wl. Dutkiewicz tą pačią dieną iš redaktoriaus pareigų pasitraukė, paaiškėjo, kad tai tas pats žmogus, atseit komunistų laikraštį redagavo policijos RCMP inspektorius.

"Aiškus dalykas, kad ka-

žinojo redaktorius Dutkiewicz, tą žinojo ir policija. Kaip Kanadoje komunistai veikia, iš kur jų pajamos plaukia ir daugelį kitų dalykų sužinosime ir mes, nes Dutkiewicz yra rašęs savo atsiminimus, kurie netrukus pasirodys spaudoje. Gal būtų rasime kai ką įdomaus ir apie mūsų 'Liaudies Balsų' draugus, su kuriais Dutkiewicz turėjo glaudžių ryšių. Juk net toje pačioje spaustuvėje buvo spausdinami abu laikraščiai, o be to, bus buvę ir bendrų ryšių bei susitikimų ten, kur visų instrukcijos gaunamos.

"Tiek lenkai, tiek mūsų komunistai beabejotai skelbs, kad visa tai melas, kad esą du Dutkiewiczai, arba, kad premija jam nebuvusi paskirta, bet beabejotai visi dreba, nes dar nežino, ką jis paskelbs. Kas ten bus apie lietuviškuosius komunistus, ir mes paskelbsime."

Taigi, matote, kokią didelę "žuvį" mūsų žiburiečiai susigavo. Na, o faktai rodo, kad ir žiburiečiai ir lenkai iš neapykantos ne tik neteko paprasčiausio padarumo, bet ir kraustosi iš proto.

Šią kvailystę parašė vienas lenkų laikraštis pirmą balandžio kaip "April Fool" juoką. Nors tai labai kvailas juokas, tačiau jie tą parašę ir prisipažino, kad jie klidėja — tai esą sumanyta su 1 balandžio. Bet mūsų gerieji katalikai žiburiečiai pagal savo krikščionišką supratimą, tą kvailystę paskelbė kaip tikrą dalyką ant pirmo puslapio.

Ką jie tuo norėjo pademonstruoti, savo "krikščioniškąją moralę", ar smegenų susirgimą, kol kas dar nevisai aišku.

Nesidomi Kerstenu

Kiek vargo "Lietuvos laisvintojai" turėjo su tuo Kerstenu ir kiek vilčių jie dėjo į to politikieriaus veiklą, bet

pasirodo, kad viskas "gone with the wind".

Newjorkiškis Tėviškės Ziburijų bendradarbis Almus rašo:

"... Nežiūrint nuolatinių šių tautų narių laisvėje pastangų ir dar vis neryškių JAV-se išdavų (Kersteno Komiteto veikla plačioji Amerikos spauda nesidomi, o Kongresas antrą savaitę nerado laiko Komitetui paskirti daugiau pinigų), atrodo, jog Amerikos vyriausybė — iki šiol neturi nei pakankamo tautų išsilaisvinimo reikalo, nei drąsos, savo rinkiminio šūkio — 'išlaisvinimas' realizuoti."

Kas Naujo Toronte

TORONTO. — Tikėsite, ar ne, bet kyla audra mūsų brolių. Kristuje. Laimė, kad jie tur būt dar neturi vandenilio bombų, tai didelio pavojaus nėra. Bet žodžiais, tai kaip iš kulkosvaizdžių svaidosi. Paklauskite, ir kas jiems pasidarė ir dar prieš pat velykas? Dalykas štai kame.

Kur buvę kur nebuvę į Torontą atsikraustė vienuoliai pranciškonai. Nemanau, kad jie tuojais ir sulindos, kurį nors vienuolyną. Nieku panašaus. Jie pradėjo kurti parapiją, daryti planus statyti bažnyčia ir t. t. Sakysit, kas čia tokio? Taip atrodo, bet faktas lieka faktu, kad tas nepatinka senosios parapijos klebonams.

Štai, vieną sekmadienį ir nusiskundė naujosios parapijos klebonas tėvelis Bernardinas net per pamokslą, kad kaimyninė lietuvių parapija apskundė jo parapiją bažnytinei vyriausybei. Girė, skundėjai aiškina, kad kita parapija nereikalinga. Nereikalinga esanti ir kita bažnyčia.

Parapijiečiams, žinoma, tas nebuvo naujiena. Jie jau žinojo, kad Sv. Jono parapijos

Užsitikrinkit Pagalbą Ligoj ir Nelaimėj

Istodami į

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugija

VAJUS TĖSIS IKI BALANDŽIO 30 DIENŲ

Laike Vajaus Įstojimas Perpus Nupigintas

Draugija Gyvuoja nuo 1912 Metų
Turi apie 600 narių ir viršaus \$24,000 kapitalo

Savo Nariams Yra Išmokėjusi Apie \$70,000

Nario Mokestis: 35 c., 65 c. ir \$1.10 į Mėnesį

Dėl informacijų kreipkitės Draugijos Centro sekretoriaus adresu:

Ch. Narush, 160 Claremont St., Toronto 3, Ont.

kunigai, Azubalis, Gutauskas ir Pacevičius, parašė laišką kardinolui, kuriame jie išdėstė, kad pranciškonai, pasimoję statyti kitą bažnyčią, skaldą parapijiečius, arda jų sugyvenimą; kad parinktoji vieta bažnyčiai statyti netinkama, kad pranciškonai bažnyčios nepastatysią. Kas blogiausia, jie prašo kardinolą išskelti pransiškonus kur nors už miesto, kur jie galėtų turėti vienuolyną, kad jie nesimaišytų Toronte tarp parapijiečių.

Bet kardinolas, vietoj paklausti kunigėlių prašymo, pasišaukęs pranciškonus, parodęs jiems tą raštą, pasikalbėjęs su jais ir palaiminęs, jiems geriau sektųsi jų pasimojimuose.

Trumpai tariant, mūsų kunigėliai nesutelpa Toronte. Matomai neužtenka avelių dėl tokio didelio skaičiaus piemenėlių. O sakoma, kad tu-

pačių vilnos kaž kodėl trumpėja. Matomai veikia kanadiškas klimatas.

Buvęs Parapijonas

Tarybų Sąjungoj kainos numuštos dar kartą — jau septintu kartu. Kainų numušimas liečia daugiausia kasdieninio vartojimo dalykus.

Nekurių dalykų kainos numuštos visu ketvirtadaliu.

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, iširia akių nervus, nuo kurių pa-eina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.

470 College W., Toronto
Telefonas: RA. 3924

Ekspertiškai įdedam visokius geriausios išdirbystės aušėjus degintojus.

- Išmokėjimas pratesiamas net iki 24 mėnesių.
- 10% pigiau mokant iš kailno.
- Garantija vieniems metams.
- Aliejaus sutartis su bile kuria kompanija.

Mes taipgi įrengiame ultramodernišką šilto vandens sistemą ir šilto oro pečius.

Garney & Co.

15 BARTON AVE., TORONTO
Tel. ME. 2554

Laidotuvių Reikale Kreipkitės Pas

Bates & Dodds

FUNERAL SERVICE LIMITED

A. E. RAPER, Managing Director

931 QUEEN ST. W. — Toronto — Empire 3-0681

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Šviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas

Telefonas 46917

Elora Flower Shop

396 College St.

RA. 5459

RA. 4228

Specializuojamės Prirengime Gėlių Vestuvėms ir Kitiems Reikalams

Po darbo valandų telf.: OR. 4175

Yorke Brothers

Funeral Chapel

Erdvi Kopyčia ir Jaukūs Kambariai

2357 Bloor St. W. LYndhurst 5241

TORONTO

1. ERENBURGAS

AUDRA

(Tasa)

Kol vyko tasai atkaklus, ilgą pasirošimas, batalijonas, kuriam dabar vadovavo Osipas, stovėjo ugnies uragane, atmušinėjo vokiečių atakas, bandė kontratakuoti, kad netektų trauktis, plūdo kraujais — maža beliko iš tų, kurie karštą rugpiučio dieną pirmą kartą su ilgesiu žvilgterėjo į šitas nelinksmas vietas. Čia palaidotas vyresnysis leitenantas Zarubinas, kurį Minajevs praminė "misteriu" už lėtumą, Zarubinas žuvo kontratakoje. Čia šarvamušio Šapalovo, Zagvazdevo, Butenkos, Magaradzės, Brodskio ir daugelio kitų kapai. "Prakeiktas milžinkapis", kartojo Minajevs.

Viskas buvo paruošta ir viskas prasidėjo kaip tik tada, kada turėjo prasidėti. O batalijono kareiviams tai prasidėjo nuo pirmojo įtvirtinto ugnies taško, kuriame audringai keikėsi buvęs Soči sanatorijos kirpėjas, žvalgas Liubimovas, nūdėjęs šautuvo buože du vokiečius. Kai Minajevs paskui pasakė — ši kartą rimtai: "Tikrai istorinė valanda", Liubimovas numojo ranka ir nusigrįžo — lengva minėti istoriją, kai ji toli, o čia ji ne galvoje...

Pulkininkas Ignatovas laikė Osipą puikiu vadu. Jam patiko, kad majoras Alperis nesikarščiuoja, nenuleidžia nosies, visuomet lygus. Pulkininkas kažkaip pagalvojo: gyventi su tokiu nuobodu, gali pasikarti, o kariauja gerai... Osipas kariavo, kaip kad seniau dirbo — sausai ir aistringai, — ta pati įmonė, tiktai skaudu, kad tenka griauti... Tai, ką kartais vadina "karo romantika", — žaidimo azartas, žavėjimasis pavojais, neįprastas egzistavimas — žygiai, laužai, palapinės miške, gyvenimas be žmonos, be moterų, kupinas nuolatinio, kaip niežulus nepakenčiamo ilgesio moteriai, jaudinančių laišku ir atžarių žodelių, visa tai buvo Osipui svetima. Jis svajojo apie tą dieną, kada karas pasibaigs, bus galima dirbti, statyti, tvarkyti; ilgėjosi šeimos gyvenimo; žavėjosi Raja, bet, žiūrėdamas į fotografiją, kurią ji buvo atsiuntusi, dūšaudavo — ir tokia kariauja, štai ką padarė vokiečiai; pagalvojo apie tai, kaip sunku mamai su Alenka evakuacijoje (Raja parašė, kad jos Uzbekistane); neapkętė vokiečių ir dėl to, kad jie aptemdė vaikų gyvenimą — paliko Alią metus, o gal būtų, ir eilę metų be motinos. Jam karas buvo biuri liga, kurią tautos organizmas turėjo nugalėti. Gal būtų, kaip tik dėl

to Osipas taip susidraugavo su kareiviais, kurie, lygiai kaip ir jis, ilgėjosi šeimos, neapkętė vokiečių už sudėgintus namus, už nužudytus niekuo nenusikaltusius žmones, už sužalotą gyvenimą. Kareiviai apie vadą sakė: "Supranta..." Pirmaisiais karo mėnesiais Osipas klausdavo save: ar įtikinama aiškalbu, gali būti, "laikraštiškai" (Raja juokdavosi), gal stinga jausmo... O juk tada jis dar tebebuvo komisaras... Dabar jis apie tai nebegalvojo, jis jautė tą patį, ką ir visi.

Pulti sunku; sako, kad dešinėje lengviau — ten rumunai. O čia vokiečiai, ir vokiečiai pasiutusiai priešinasi. Puolama lėtai. Daug aukų. Žmonės nuvargę, paniurę. Bet kažkur viduje rusena viltis; atrodo, dabar rimtai... Minajevs čia murma: "Pamėm tris viensėdijas ir džiaugiamės, o jie turi be maž visą Europą", čia įsiliapsnoja — "dabar nuriedės, sunkiausia yra pastūmėti."

Minajevs vis tas pats, įtikinėja, esą "vokiečiai tyčia rumunus metė — jiems dabar muzika neberūpi", juokiasi iš pranešimų apie karą Afrikoje — "Alžiro bėjui seniai gumbas išsoko". Paskui pasirodo neįtikinamas "daktaras Gebelsas". Šūnytis išliko gyvas, neatsilieka nė žingsnio nuo Minajevo — ugnyje šliaužia, Minajevs rimtai kalba — "šliaužte..."

— Na, kas, daktare Gebelsai, jūs norai įvyko — puolame, tik į kitą pusę...

"Daktaras Gebelsas" loja.

Po keleto dienų palengvėjo: rumunai. Minajevs dalijo raščiukus: tiek ir tiek smuikininkų siunčiama į nelaisvę — negi siūsi su jais kareivių! Rumunai žvaliai žingsniavo į užnugarį, ir Minajevs žavėjosi:

— Tu pasižiūrėk — linksmi, skuba, tartum į vestuves...

Bet štai keturiasdešimt vokiečių su leitenantu priešakyje pakėlė rankas. Kažkas nauja... Pagaliau nėra laiko domėtis fricų elgesiu. Septintame skyriuje susidomės, ten žavimasi psichoanalize...

Stotis. Šimtai vagonų — vokiečių, belgų, lenkų, prancūzų, čekų — išblyškę liūtai, karūnos, trispalvės kokardos ir juodas naujintėlis erelis. Visa Europa atbildėjo į šitą nemeilįą stepę... Įvairių firmų mašinos, šoferiai apspitoti jas kaip skrudėlės — nubuožina. Iš armijos laikraščio atidūmė popieriaus ir tuo tarpu atkasė dvi dėžes prancūziško vyno. Kareiviai valgo sardines, šparagus, šokoladą, keičiasi žiebtuvėliais,

pypkėmis. Suploti tankai. Patranka — norėjo iššauti, bet nebesuspėjo. O miręs vokiečių žiūri viena išlikusia akim į ilgą kelią, ir akis ašaroja.

— Velnias žino kas! Nuvažiavau į komandavimo punktą, o Ignatovo jau nebėra...

— Osipas šypsosi, kiek kartų jis buvo vasarą tai kalbėjęs. Bet tada sprukome... O dabar gerai. Net netvarka džiugina; viskas sujudo iš vietos, pradėjo žingsniuoti, ėmė sukstis...

Pašto ilgai nebus...

Minajevs skaitinėja seną motinos laišką, sako Osipui:

— Motulė visą laiką vis kažkokius išradimus daro. Dabar ji turi puikų projektą: įgrūsti Hitlerį į narvą ir vežioti po visas šalis. Įsivaizduoju, koks būtų efektas, paskelbus tai anglų spaudoje. Bematant įsteigtą "Bendrovę Hitleriui globoti." O mano motulė energinga...

Osipas suspėjo parašyti Rajai: "Pas mus viskas puiku, netrukus sužinosi iš laikraščių... Aš sveikas, kaip niekuomet, tik jaudinuosi, kaip tavo reikalai? Raječka, aš niekuomet nemokėjau pasakyti tau svarbiausio dalyko, visiškai nesugebu sufornuluoti, bet tu tikėk be žodžių, aš tavęs neužmirštu nė valandėlei, net kai galvoju visiškai apie ką kitą. Neramu, kaip sekasi mamai ir Alenkai, kalbama, kad ten nepripratusiems esąs sunkus klimatas, ir nežinau, kaip jos aprūpintos maistu? Persiųsk man mamos laiškus. Aš kraštai tave apkabinu, brangusis mano seržante!"

Osipą iškviatė Ignatovas:

— Reikia geriau įsitvirtinti. Fricai bandys ištrukti, nieko kito jiems nebelieka.

Jis pasakė pasiuntiniui atnešti šampano.

— Trofėjinis, iš Prancūzijos... Niekad dar nesu gėręs, pabandykim... Yra už ką išgerti... Generolas pasakė, kad šiandien pranešią "paskutinę valandą". Būklė įdomi...

Jis ėmė rodyti žemėlapyje: "Štai tau ir pasaga..."

Osipui sugrįžus į batalijoną, Minajevs aikterėjo:

— Kur tu degtinės gavai?

— Kokios degtinės? Šampanas, stiklinė, bet tai — kaip limonadas... Bet tu supranti, kas atsitiko? Apsuopome!

— Aš tau sakau, kad tu esi girtas. Ką tu pliauški? Kur čia tau "apsupti", kad jie vakar septynis kilometrus pasitraukė?...

— Nieko tu neišmanai. Jie apsupti. Palauk, ne šitie — visi, visa Stalingrado grupuotė. Tikrų tikriausia tiesa. Aš negaliu atsisvožėti...

Paprastai ramus, sausokas, jis staigiai apkabino Minajevą. O Minajevs juokėsi iš laimės ir kalbėjo:

— Apskritai imant, motu-

lės tiesa — mes ji patupdy-

sime narvelin...

—o—

Paskutinės savaitės atrodė Lui ryškios ir pabiros, kaip sapno nuotrupos, kai pabundi naktį; paradas aerodrome, Irano generolas, ribus ir puošnus, kuris kalbėjo "aš dievinu Foli-beržer"; gražuolės, panašios į "Korbej" miniatiūras; kalnai, pasakui jūra su lytimis, rusų karininkas kailine kepure... Keista pagalvojus, kad dar visai neseniai jis buvo Londone...

Prieš jam išvažiuojant majoras Devis jam pasakė:

— Stalingradas gyvena paskutines savo dienas. Bet aš nesu pesimistas, žiema sutrukdyt vokiečiams išplėsti pasisekimą. Vakarykščiai pranešimai pakeičia viską. Aišku, kad mes neapsiribosime šiaurės Afrika. Pavasarį prasidės operacijos, gali būti, Balkanuose... Gaila, kad jūs išvažiuojate. Bet, žinoma, Rusija dabar masina, aš suprantu...

Į Lui žiūrėjo dvilypiu jausmu — žavėjimosi ir gailingumo: jis vyko pasitikti mirties. O Londonas dar tebegyveno sugražinto gyvenimo džiaugsmu; buvo itin maloni popietinė arbata, itin meilios kuklios šeimos šventės. Tiktai suvažiavusieji amerikiečiai, kurie turėjo daug pinigų, cigarečių, šokolado ir dar daugiau buvo kupini audringo gyvenimo ožiaugsmo, kurie vaikščiojo susikibę su išblyškusiomis pastelinėmis anglėmis, primindavo tai, kad karas nebaigtas, priešakyje daug vargo. Lui be gailės išsiskyrė su miestu, kuris buvo jam brangus oro mūšių žiema, — dabar jis jautėsi čia esąs sveiktas.

Rajake jam iš karto pabėrė naujienas: amerikiečiai susitarė su Darlanu. Velnias žino kas! Vėl prakeiktoji politika. Jie kariauja, tartum tai būtų pokeris, nieko suprasti negalima. O jei tektų mirti, norėtųsi mirti už kažin ką, kas paprasta, kas trunka nuolat. Pasakojama, kad Alžire žmonės, kurie buvo suminti Peteno valdžios, tebesėdi. Gal būtų, netrukus mus laikys dezertyrais, o didvyriais paskelbs policininkus! Susitikimas su naujais draugais, karštligiškas ruošimasis, Normandijos leopardai ant krūtinės, ginčai apie tai, kokie naikintuvai yra geresni — tarybiniai ar amerikiečių, — visa tai nustelbė ir Darlaną, ir mintis apie ateitį.

Netoliese nuo prancūzų aerodromo buvo amerikiečių bazė. Lakūnai pakvietė amerikiečius vakarienei. Greta Lui sėdėjo milžinas, pieninių, naivių kūdikio akių, leitenantas Džeferis. Iš pradžių jis varžė Lui savo manieromis: alkūnėmis atsirėmęs, kone

atsigula ant stalo, leido dūmus tiesiai kaimynams į akis, kiekvieną frazę pertraukdavo šuktelėjimais: "o!" Paskui Lui pagalvojo: "Užtat kalba tai, ką galvoja, juk iš anglų nė žodžio neištrauksi". Į vakaro pabaigą visi įkauso; pasidarė triukšminga.

— Prancūzų tarpe labai daug narsių, — kalbėjo Džeferis. — Suprantama — jūs turėjote Napoleoną ir Lafajetą. Bet prisipažinkite, kad jūs atsilikote. Negalima "devuatinu" numušti "meserio". Anglai buvo geriau pasiruošę, bet jie taip pat yra atsilikę. Gaila, kad jūs nesate buvę Amerikoje, — tai iš tikrųjų Naujas Pasaulis.

Lui supyko: — Karui prasidėjus anglai nieko neturėjo. Jie stvėrėsi darbo mus sutriuškinus. O jūs iš viso dar nesate kariau-... Aš nesuprantu — kuo jūs giriatės? Jei anglai už mus gudresni visu Lamanšu, tai jūs — ištisus vandenynus. Džeferis nesuprato, Lui pakartojė, tada Džeferis labai garsiai nusijuokė: — O! Jūsų humoras grynai amerikietiškas. Jo juokas dar labiau įpykino Lui. — O tai, kad jūs susiderėjote su Darlanu, tai irgi amerikietiškas humoras! — Aš tuose dalykuose mažą ką teismanau, — atsakė Džeferis. — Tai politika, o mane prieš karą domino mano darbas, kinas ir boksas. Bet kas čia bloga? Majoras sakė, kad tas susitarimas išgelbės daugeliui amerikiečių gyvybę. Mes ne rusai, niekas mūsų nenori veltui mirti... — O rusai, jūsų nuomone, nori? — O! Rusai — didvyriai, tai visi žino. Bet mūsų kitokia pažiūra į gyvenimą... Aš skaičiau laikraštyje, kad vienas rusų lakūnas išmigęs į vokiečių bombnešį. Tai efektinga filmė. Bet aš šito nesuprantu... — Tur būt, jūs nežinote, kas yra nelaimė. Prancūzams dabar lengviau suprasti rusus, negu jus... — Aš mačiau vieną rusą. Jis išsėdėjo pas mus dvi dienas — oras netiko skraidyti. Labai simpatingas, aš jam norėjau dovanoti žiebtuvėlį, bet jis nerūkė... — Jūs manote, jis nenori gyventi taip kaip jūs? Gerai, doleris aukštesnis ir už rublį, ir už franką. O rusai ar prancūzų gyvybę?... Lui pastebėjo, kad Džeferis jo nesiklauso. Amerikietis tarė: — O! Jūs labai gražiai kalbate. Visi prancūzai gražiai kalba... Jūs pamatysite, kad amerikiečiai netrukus išlaisvins Prancūziją... Aš noriu jums dovanoti žiebtuvėlį, tai paskutinė sistema... Lui atrodo, kad visa tai būtų labai seniai. Jis eina ru-

Nr. 1,1
sų miesto g
ti paukščia
pasaulio, s
nusileidžia
pečių, ant
čia kitoki
to. Tur bū
te... Keist
lis namas.
lūšnelė, ir
ra kavinės
vaikščioja
— Lui,
des?
— Ne. I
nesuprantu
kariauja.
pateksime
siprasti su
keleto mė
viskas nep
su kartonu
po pietų, k
jau esu u
žodžių, m
mes savai
nieko neži
Vakare
produktor
tik vienas
das."
Lui kla
— Tebe
Vertėja
— Pran
valandoje
tai. Užmu
penkis tū
niasdešim
paėmė į n
kiečių arr
— Kur
— Stal
Lui bėg
— Gir
po! Rene
Paryžių,
ką...
Jis sto
dos, aš r
gaus skl
Prancūzi
aš girtas.
geriau, b
trukus ir
je... Jie
kų". Maj
esancios
Kad tik g
negalima
legramų.

CH
Dirba
Darba
899
p

sų miesto gatve. Sninga; balti paukščiai skrajoja viršum pasaulio, susimąstę ir tylūs, nusileidžia ant galvos, ant pečių, ant blakstienų. Veidai čia kitoki — kupini sielvar-to. Tur būt, artimieji fronte. . . Keistas miestas: didelės namas, o greta medinė lūšnelė, maža krautuvių, nėra kavinės, žmonės dažnai vaikščioja grindiniu. . .

— Lui, tu supranti jų rai-des?
— Ne. Ir kaip kalba, nieko nesuprantu. Bet justi, kad jie kariauja. . . Įdomu, ar mes pateksime į Stalingradą? Ap-siprasti su mašinomis reikia keleto mėnesių laiko. . . Čia viskas nepanašu. Cigaretės su kartonu, degtinę geria ne po pietų, bet priešpie. . . Aš jau esu užsirašęs dvidešimt žodžių, mokysiuos. . . René, mes savaitė be laikraščių, nieko nežinome. . .

Vakare jie stovėjo prie re-produktoriaus. Suprantamas tik vienas žodis: "Stalingra-das."

Lui klausia vertėją:
— Tebesilaiko?
Vertėjas aiškina:

— Pranešė "paskutinėje valandoje": puolimo rezulta-tai. Užmušė devyniasdešimt penkis tūkstančius ir septy-niasdešimt du tūkstančius paėmė į nelaisvę. Apsupo vo-kiečių armija. . .

— Kur?
— Stalingrade.
Lui bėga pas René:
— Girdėjai? Bošus apsu-po! René, tai pradžia. . . Už Paryžių, už Tuloną, už vis-ką. . .

Jis stovi ir juokiasi. Ro-dos, aš matau mėlyno dan-gaus sklypelį, saulę viršum Prancūzijos. Jie mano, kad aš girtas. . . Aš degtinės ne-gėriau, bet aš girtas. . . Ne-trukus ir mes būsimė mūšy-je. . . Jie duoda mums "ja-kų". Majoras sakė, kad tai esančios puikios mašinos. . . Kad tik greičiau! Gaila, kad negalima pasiųsti keleto te-telegramų. Majorui Devis

Londoną: Stalingradas apsi-vertė kitaip. . . Aišku, jis ži-sirašyti. . . Aš ten nesu bu-vēs, bet aš prancūzas. Pran-cūzija, mamos kapas, didelis no, bet norėtum po šituo pa-uosis, jo reti lapai mėlyna-me danguje. Ir bošai. Para-šyti Džeferiui: dėkui už žieb-tuvėlių, cigaretės su kartonu man nepatinka, už tat čia ko-vojama, ir žinai, Džeferi, ru-sai moka ne tik mirti, jie moka mušti bošus. . . Ir dar — kokiai nors nepažįstamai merginai į Paryžių, ar į Turą, ar į mažutį kaimą, į Kekon-siur-Briuēr: mieloji, mes grį-šim iš čia, iš šaltosios Rusi-jos, su pergale. . . Aš atrodo, tikrai esu girtas, bet aš nie-ko nesu gėres. Apsupo bo-šus! . . . Ne visuomet gi jie turi apsupti. . . Kaip gera, kad aš esu čia! . . .

Praslinkus keleto dienų, prancūzų lakūnai buvo cir-ke; jie plojo ir ekvilibristui, ir pavargusiai liesai jojikei, ir nelinksmam klounui. An-trakto metu juos apspito, klausinėjo: "Anglai?" Jie at-sakė: "Fransūz."

Prie Lui priėjo nebe jauna moteris ir ištiesė jam nosi-naitę. Jis sumišo, nežinojo, kas daryti. Ji išvadavo vertė-jas. Moteris pasakė:

— Aš esu skaičiusi Zolią. . . Turiu sūnų — lakūną. Kaip jūs. . . Paimkite šitai atmini-mui. . .

Lui norėjo pabučiuoti ją, bet neišdrįso. Jis tik tai laikė ant savo plataus delno mažy-tę nosinaitę kaip peteliškę, bijodamas suglamžyti, ir kartojo "dūkui". Ji panaši į mamą. . .

— René, čia labai šalta, bet, ar žinai, aš dar nesu jautęs tokios šilimos. . .

Jie ėjo tuščia, tamsia gat-ve, o tylus sniegas vis snigo ir snigo. . .

Keleris muilinosi teptuku skruostus ir galvoje: niekas manęs nebepažintų, nei Ger-ta, nei Mimi. Per tris mėne-sius aš pasenau dviem dešim-

tim metų. Kai man sukako trisdešimt ketveri metai, aš pasakiau Vili, kad tai — pu-sė gyvenimo, aš nemaniau tada, kad galas taip arti. . . Reikia pažvelgti atgal, su-vokti praeitį. . .

Bet Keleris negalėjo susi-kaupiti. Jis seniai bebuvu sku-tesis, isipiovė smakrą; kaž-kodėl pagalvojo: gera būtų gavus sviedinio skeveldrą į užpakalį. . . Ir tuojau prisimi-nė: tai nepagelbės, jų pa-tekta katilan, seniau sužeis-tuosius išgabendavo "junke-rsais", o dabar evakuoja tik-tai vyresnius karininkus. Vadinasi, galas. . . Paskuti-nių metų būta margų, triukšmingų: karas, Mimi, Lota, ta rudoji Charkove, iš-gertuvės, išdykavimas su vaikinais, panašiais į Vilį — šunytį kažkam pakorė. . . Metas susimąstyti. . . Bet jis vėl nukrypo: puskarininkis Štelbrechtas gavo duonos da-vinį Krumeriui ir Griunui, o juodu rytą užmušė. Štel-brechtas įsidėjo duoną į mai-šelį. Dabar jis nuėjo pas vy-resnį leitenantą. . . Nieka-dos gyvenime aš nesu vogęs, net kūdikis būdamas neim-davau iš indaujos saldainių. Bet velniškai noriu ėsti! Juk tai neteisinga — kodėl ketu-ri šimtai penkiasdešimt gra-mų Štelbrechtui? Aš silpnis už jį. . . Tegu įtaria, įro-dyti vis tiek negalės. Keleris pasirausė maiše, duonos nebebūta. Nieksas — iš kar-to suvalgė. Keleris staiga ė-mė juoktis — štai tema pa-sakojimui — antropologas, apie kurį profesorius Bor-gardtas yra pasakęs: "Tai vienas iš tų, kurie daug ža-da mūsų mokslui", nevykusi-siai mėgina vogti, susigun-dęs duonos gabaliuku. . . Kai man prireikė paprašyti žmo-nos brolių paskolyti tris šim-tus markių, aš savaitę skai-čiauvau, ar sugebėsiu atiduoti laiku. Visa mūsų civilizacija — lakas, akies mirksniu nu-silupa. . . Aš taip noriu val-gyti, jog esu pasiruošęs pa-smaugti žmogų, kad tik gau-čiau kąsį duonos.

Du mėnesius jie kankinasi šitame prakeiktame katile. Iš pradžių niekas nežinojo; gali būti, generolai žinojo, bet vyresniajam leitenantui Krauze tai nebuvo žinoma, jis paleido Feglerį atostogų, tas sugrįžo rekdamas: "Svei-kinu! Mūsų esama tikrame katile." Daugelis juo nepa-tikėjo: mes apsupom rusus, kuo čia dėtas katilas? . . . Bet Feglerio sakyta tiesa.

Vyresnysis leitenan-tas Krauze, kalbėdamas su Ke-leriu, pabrėždavo, kad jis kalbasi ne su paprastu pus-karininkiu, o su Heidelbergo universiteto docentu. Kele-ris nebuvo plepus, ir Krauze kartais kalbėdavo jam tai, ko nebūtų pasakęs kitiems. Dar gruodžio pradžioje vyresny-sis leitenantas papasakojo Keleriui, kad "divizijos va-

das primygtinai reikalauja pasitraukti Rostovo link"; daugelis generolų laikosi tos pat nuomonės, bet esama kar-ininkų tarpe šalininkų "žūt būt apginti Stalingradą" (Krauze pridūrė: "Tai parti-niai fanatikai, žmonės kariš-kai neišpruse"). Keleris su-mišo: stipriau už viską jį pa-veikė vyresniojo leitenanto atvirumas, kuris nepabijojo pasmerkti "partijos fanati-kų". Taip kalbėta skeptikų trisdešimt trečiaisiais, o pas-kui, jei net dingtelėdavo gal-von panašios mintys, jomis dalintasi tik su žmona, bet ir tai pašnibždomis. . . Aišku, kad prasti dalykai, jei net toks Krauze nebevaldo liežū-vio. . . Rugpiučio mėnesiu pradendant mes šturmovome Stalingradą; neseniai buvo į-sakymas — sunaikinti pas-kutinius pasipriešinimo židi-nius. Ir staiga dekoracijų pa-keitimas: mes tampa me "Stalingrado gynėjais". Nie-ko nesuprantu. . .

(Bus daugiau)

KĄ KITI RASO

(Atkelta nuo 5 puslp.)
ginklas, tai yra knyga, jau melsvom lūpom ir sunkiai kvėpuoja. . . Valanda iš va-landos krinta knygų tiražas. Leidėjai dar spardosi bank-roto kilpose, ieškodami vi-sokių papiginių, ploniau tepdami marmelado ant na-mų darbo sandvičių, laukda-mi stebūklo, o stebūklas ne-išvengiamas: tamsa — mir-tis pačiam vidudieny". (Vien. Nr. 51, 1953).

Desperacijos apimtas L. Dovydėnas klausia saviškių: Ar mes eisime po velnių?

O juk daugelis tų žmonių tarėsi, kad jie žemės druska.
Pirmiau dipukai daugiau skaitė. Bet juo labiau jie at-krinta nuo tautos kamieno (Lietuvos), tuo mažiau jie domėjasi knygomis. Gal di-desnė jų pusė vis labiau pra-dėla rūpintis savo privati-

niais interesais — kaip čia greičiau pralobus.

Antra vertus, kokios tos jų knygos? Vytautas Širvy-das, šiaip jau palankus dipu-kams, priėjo išvados, kad jų kūriniai neskaitytini.
Bronys Raila "Dirvoj" "iš-peizavo" Alfonso Nykos-Ni-liūno neseniai pasirodžiusį ei-lėraščių rinkinį "Orgėjaus Medis."

Raila klausia: "Koks tas Nykos-Niliūno eilėraščių me-dis? Kai kurios šakos po sunkia našta iš karto palū-žo." Liko tik kelios-šakely-tės.

Perskaičius tą knygą, Rai-lai užėjo noras rautis plau-kus nuo galvos.

Taip dipukas rašytojas kalba apie savo kolega poeta. Kaslink tų apysakų, kamias premijuoja "Draugas", dau-gelis dipukų rašytojų atsilie-pia prastai.

Gaila, kad to viso nema-to toks gan gabus rašytojas, kaip Pulgis Andriusis, kuris žurnale "Lietuvos žinios" (kovo mėn.) kalba apie lite-ratūrinę kūrybą ir jos tech-niką.

Jis dar laukia ko gerą. Jis dar svajoja apie "didžią lie-tuvių literatūrą", raginda-mas eiti "Lietuvos keliu."

Bet tame ir visa bėda, kad dipukai rašytojai neina Lie-tuvos keliu, kad jie jau nie-ko bendro neturi su tautos kamienu, kad jie plūdurino-ja svetimybių balose ir blaš-kosi prieštaravimuose. — Vilnis.

WASHINGTON. — Pradė-jo tyrinėti Dr. Robert Op-penheimer, žmogų, pagal ku-rio nurodymus buvo paga-minta pirmoji A-bomba.

M. W. Kellermann
ADVOKATAS
6 Adelaide St. East
Ofisio telef. EM. 6-9591
Rezidenc. — MO. 1232
Toronto

ATLANTIC CITY BEDDING
& UPHOLSTERING COMPANY
Chesterfields, Studio Couches & Mattresses
Dirbami Pagal Užsakymą, Apdengiami ir Taisomi
Darbas Garantuotas — Apropavimas Nemokamas
899 Bloor St. W. LOMBARD 1438
prie Ossington Toronto
Sav. John Kamichaitis

TAYLOR'S REGENT
SERVICE STATION
College and Lansdowne Kampas
Telefonas: **M.E. 9028**
(Dabrovoškių Žentas)

Mes Dabar Parduodam

Geriausios Rušies Futras,
Zakietus, Skraistes ir
Kalnierius

- Siuvam Pagal Mierą,
- Parduodam Gatavus,
- Taisom, Perdirbam,
- Pakeičiam Fasoną

Darbas Garantuotas

PRINCESS FASHION FURS
506 Queen St. West
Telefonas: EMpire 3-8884
ir
750 Yonge St.
Telefonas: RA. 8971

Pranešimai

Windsor, Ont.

Susirinkimas

LLD 21-mos kuopos narių susirinkimas įvyks balandžio (April) 25 dieną, pirmą valandą po piet, Rusų svetainėje, Drouillard Rd.

Prašome visus narius būnai atsilankyti.

Valdyba

Pavasariniai šokiai

Sūnų ir Dukterų Draugijos 10-ta kuopa rengia pavasarinjus šokius šeštadienį, 1 dieną gegužės mėn., Kroatų salėje, 2520 Seminole St., kampas St. Luke.

Maloniai kviečiame Windsor, Detroito ir apylinkės lietuvius atsilankyti ir linksmai laiką praleisti su draugais, su kuriais senai besimažėt.

Pradžią 8 valandą vakaro.
Rengėjai

Hamilton, Ont.

Smagūs šokiai

Sūnų ir Dukterų Draugijos 2-ra kuopa rengia šokius su užkandžiais ir gėrimais šeštadienį, balandžio 24 dieną, 707 Barton St. E.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti ir smagiai pasišokti prie geros muzikos.

Pradžią 7 valandą vakaro.
Rengėjai

Palaikykite Tuos Biznierių,
Kurie Skelbiasi
LIAUDIES BALSE

Padėkos žodis

Negalėdama padėkoti visiems asmeniškai, dėkoju per spaudą. Širdingai ačiū visiems ir visoms, kurie lankėt mane man sergant, kaip namie, taip ir ligoninėje, pagudėt mane, padaršint, pakėlėt ūpą savo draugiškumu, savo užuojauta, pralinksminot gelėmis ir dovanomis.

Jums bus sunku įsivaizduoti, kaip daug padėjot jūman pergyventi šią nelaimę. Tiesa, nors dar nepilnai pasveikau, bet jaučiu, kad aš ir vėl būsiu su jumis.

Ačiū, labai ačiū jums visiems.

S. Jakavičienė

Torontiečių Kronika

Suruošė Gražią

Pereitą sekmadienį buvo graži "shower" partija dėl Vyto Gaižausko ir Barbaros Cryper, kurie ruošiasi apsi-vesti. Būsiami jaunieji gavo daug linkėjimų ir gražių dovanų.

Jų vestuvės įvyks gegužės 15.

Abu yra baigę Toronto universitetą. Vytas tęsė mokslą ir po to. Atrodo, kad jis bus paaugštintas į daktarus. Teko girdėti, kad jis vyks į Ottawą dirbti prie tyrinėjimų.

Linksmų jiems vestuvių ir laimingo gyvenimo.

Susižeidė Ranką

Draugas S. Zostautas darbe skaudžiai susižeidė ranką. Teko keletą dienų pabūti ligoninėje, o dabar gydosi namie.

S. Zostautas yra vienas iš lietuvių judėjimo veikėjų nuo jo susikūrimo.

Linkiu jam greitai pasveikti.

Reporteris

Paskutinis Parengimas

TORONTO. — Balandžio 25 dieną, tai yra sekmadienį, Lietuvių salėje, 160 Claremont St., bus paskutinis šį sezoną parengimas salėj. Tai bus sezono užbaigtuvės. Čia, žinoma, aš nekalbū apie balius su gėrimais, bet be programos.

Programoje bus Bangos choras ir veikalas. Apie Bangos chorą netenka daug kalbėti, nes jis gerai žinomas. Tiek pasakysiu, kad jis rengiasi labai gražiai padainuoti keletą dainų. Apie veikalą reikia tart keletą žodžių daugiau.

Komedija "Kometos Laukimas" yra ne tik juokinga, bet ir pamokanti. Joje pavaizduojamas atsitikimas, kaip vienas gudruolis, norėdamas likviduoti savo skolą ir dar apsi-vesti su to žmogaus jauna dukrele, sugalvoja, būk artinasi prie žemės kometa ir tą ir tą dieną bus pasaulio pabaiga.

Žmonės, patikėję tam žmogui, pradeda rengtis mirčiai, nepaisyti savo reikalų. Jų laimei, dukrelės mylimasai tam netiki ir juos išgelbsti nuo dar didesnės nelaimės.

Šiandien daug tokių, kurie labai atkakliai pranašauja apie pasaulio pabaigą. Buvo kelis kartus numatytos datos. Kai kurie rengėsi tai dienai, išpardavinėjo daiktus, dalino vargšams. Bet nieko neatsitiko.

Taigi, nepatingėkit ateiti. Pasiklausysit gražių lietuviškų dainų, pasižiūrėsit juokingos ir pamokinančios komedijos. Ją perstatys visi geri vaidintojai: J. Mingilas, Mingilienė, Račys, Linarta, Naujokaitis, Bernatavičiūtė.

J. Y.

Paieškojimas

Paieškau brolio Petro Pultinavičiaus. Svarbus reikalas. Brolis Juozas mirė ir paliko kiek turto. Labai prašau atsiliepti ar kas žinote jo antrašą prašau pranešti, už ką būsiu dėkinga.

Ona Deltuvienė
(Pultinavičiūtė)

Box 127 B

Hanover, Maryland, USA

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 155 Spadina
Toronto
Ofiso Tel. KI. 4989
Rezidenc. Midway 9352

Toronto Menininkai Rengia

Kultūrinį Vakara

Sekmadienį, Balandžio 25 Dieną

Lietuvių Salėj, 160 Claremont St.

Programoje: Linksma Vieno Veiksmo Komedija "Kometos Laukimas"; Dainuos Bangos Choras

Maloniai kviečiame visus atsilankyti

Pradžią 8 val. vakaro

Rengėjai

Reikalingas

Real Estate Pardavejas

Dėl Vakarinio Toronto

Atlyginimas Aukščiausios Komisijos Pamatų Patyrimas Reikalingas, Bet Ne Būtinai
Kreiptis: Mr. J. Macan, Real Estate Brokeris
Tel. MU. 6542 — 513 Jane St.

Belsize Tailors

Lietuvio Siuvėjo J. Račio

Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvykla

Taipgi atliekame ir Rūbų Taisymo Darbą

Reikalui esant prašome kreiptis:

2011 Yonge St. - Toronto - HU. 9-9526

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Hamilton Trust Bldg., Suite 109

57 QUEEN ST. W.

TORONTO

Office EM. 8-8584 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST.

TORONTO

Telef.: LO. 1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių, maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kukta

Lietuvis Plumberis

(J. Lisauskas)

Įrengiam Aliejinį Apsildymą

Atliekam Kitus Plumberio Darbus

Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE. Tel. LA. 5191
TORONTO

Mossey & Snider

REAL ESTATE BROKERS

Jei norite pirkti, parduoti ar išmainyti namus prašom kreiptis asmeniškai ar telefonu pas

Charles Banker

(Kalbame ir lietuviškai)

832 BLOOR ST. W.

TORONTO

Tel.: LA. 2849 ir LA. 2840

Frank Bochulis

Lietuvis Laikrodininkas

Taisau ir naujus parduodu laikrodžius, žiedus ir t.t.

Darbas ir Prekės Garantuota

Atdara kasdien nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro

272½ Queen St. W. Toronto